

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hétre 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hétre 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitdíj sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vauatak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 057.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELKÖS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, június 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vendéglátók: Kabinetalakítás előtt.
- Aradmegyeiek József főherceg ünneplésén.
- As aradi zsidó hitközség új elnöke.
- Munkácsy első kereszténye.
- Megtelevőzött választás.
- A nőpariskola kiállítás.
- Khuen-Héderváry és a pártok.
- A szerb király utja.
- Szemle a szalmapapírgyárban.
- Karagorgyevics szerelmel.
- As iskolák beszámoló.
- Új kritikai irányok.
- Társa: A vendéglátók. Irta: Gyarmathy Zs.-né
- Csarnok: Mi van a csillagokba írva? Irta: Hevesiné-Sikor Margit.

Kabinetalakítás előtt.

Arad, június 23.

Aggodalommal és a jövő iránti bizonytalanság érzetében nézi a magyar közvélemény a politikai helyzetet. Tulsokat izgatták ujabban az idegeit; a nemzet fáradt és békét, nyugalmat kíván.

A pillanatnyi helyzet olyan, hogy remélhető, miszerint a megzavart egyensúly hamarosan helyreáll. Erre enged következtetni az, amin a horvát bán most serényen fáradozik. A mód, amint eljár, kétségtelenül a helyes parlamentáris elveknek felel meg. Magyarország miniszterelnöke akar lenni, nem csupán úgy, hogy ügyvivője legyen a végrehajtói hatalomnak, hanem közbenjáró akar egyúttal lenni az alkotmányos két tényező: a korona és a

nemzet között. Ez természetes és szükséges nemcsak most, de mindenkoron. E két nagy tényező közt szükséges akarat-egységet mindvégig biztosítani, a harmóniát közöttük állandóan fenntartani, a mindenkori kormányzat politikai ténykedésének legelső, leelemibb követelménye.

A bán így indult meg. Helyesen, okosan. Ha mint az ország jövődöbeli miniszterelnöke ez ösvényen tovább haladva programjába felveszi még azon elengedhetetlen feltételt is, hogy a kormányzás a nép érdekeivel legyen megegyezővé téve, akkor meglegedetten szemlélhetjük további működését; eloszlik csakhamar minden gyanu és fennen bátran hirdetheti, hogy ő nemcsak a korona, de egyúttal a népbizalomnak is minisztere. Annyi kétségtelen és azt neki jól kell tudnia, hogy állásának hatályt és sikert csakis ily alapon biztosíthat.

A külső jelek után ítélve ily irányban kíván haladni. Eddigi most ismeretessé vált kijelentései, összes legujabb kísérletezései erre mutatnak. Innen van az, hogy nem igen talál nagyobb akadályra és a pártok majdnem kivétel nélkül várakozó és éppen nem ellenséges álláspontot foglalnak el vele szemben.

Működését mint közbenjáró kezdi meg a korona és nemzet közt; még pedig sikeresen, a mi kétségkívül jó ajánló levél. Ezzel emeli egyrészt a fejedelmi tekintélyt, másrészt megerősíti a maga pozícióját is, biztosítván a népet az iránt,

hogy a közdolgok intézése körüli joga nem üres szó és nem pusztá csalódás.

A magyar nép politikai érettségére vall, hogy nem zeng hozsánát az új miniszterelnöknek, de viszont el sem itéli kihallgatatlannul. A képzelhető legrosszabb viszonyok és körülmények közt nagy és nehéz munkára vállalkozik. Kétszerte nehéz neki, ki nemcsak hogy nem vezérégyénisége, de még csak nem is tagja a népképviselő testületnek; sőt azt sem mondhatni felőle, hogy a körülmények kedvezősége által portált egyéniség. Ugyes, személyi tekintélynek örvendő férfit, de hogy meg van-e benne a képesség a magyar parlamentben a törvény és alkotmány szabályainak figyelembe tartásával domináló helyet elfoglalhatni? a közel jövőtől várjuk a választ.

Egyelőre a párttekintetek nem nyomulnak oly élesen előtérbe; a többség, mely nélkül parlamenti kormányzás lehetetlen, csak úgy és csak akkor fog kialakulni, ha meglesz a teljes biztosíték arra, hogy a parlamenti működés nem hasonlít oly sisiphusi munkához, mely egynek akaratán hajótörést szenvedhet.

Ha egy erős, akcióképes többség nem bir megalakulni és a kormány összes tagjai nem ily többségből kerülnek ki, pusztá ügyviteli, ugynevezett parlamentküli miniszterium Magyarországon kormányt egyáltalán nem kezelhet. Koalíció alakjában is csak ideig-óráig.

Dr. Nemess Zsigmond.

A vendéglátók.

Irta: Gyarmathy Zsigáné.

Imár itt az idő, amikor Kalotaszeg vendéglátó családjának elő kell szedni minden tudományukat, vagy legalább is tudománypótló készleteiket.

Hahogy a Vlegyászán megtarkul a hó és az ég nyári ragyogással borul a balzsamos tájra, nyomban jönnek a geologusok, az ethnografusok, a festők és minden rendű és nemű turisták. És a vendéglátó háztájnak mindég az iránt kell érdeklődni. a miben a vendége utazik és jaj, hogyha nincsen elég tájékozottsága tudományban, művészetben — vagy akár a fényképezésben — mert akkor úgy jár, mint az a püspök, aki egy ösmeretlen faluban tudakozta, merre van a templom? — Vargáékon tul — felelte egy fiu. — De hát hol laknak Vargáék? — Na, ked is ugyan püspök, ha még azt sem tudja! — felelt a fiu. Azért, aki nem akar ilyen püspöknek mutatkozni vendégl előtt, mindenhez értenie kell és az érdeklődését művészettel adni, habár nem tudja előre mely órában, mi lesz az érdeklődése tárgya. És ez minden esetre változatos és szórakoztató mulatság: Egy reggel jönnek a geologusok a Vlegyásza hegycsoportréteg összleteit kikutatni és meghatározni a korbula padok alsó és felső rétegét. A háziak — már mint a vendéglátók — úgy kezdenek beszélni a korbula padokról, mintha már szép holdvilágos estén ültek is volna azokon.

A barlangok őslakóival is jó ismeretségben éltek egykor, hogy is ne, hiszen egy vidékbeliek!

Ennek okán elő is vétetik egy barlangi medve-agyar...

— Oh, ez nagyszerű! Hát kérem egy mammut csontváz?

— Hogyne! azzal is szolgálhatunk...

— Nagyszerű! Ugyan szabad megtekinteni?

— Mindenesetre; ott van a vunesászi barlangban... Oh ez nagyon érdekes...

És a vendéglátók rögtön áthelyezkednek az özvíviz előtti korszakba; felelevenítik az őslakatokat és a havas barlangjában mozdul, csattog az a sok csont, s óriás őslakatok népesítik be a vadont...

Másnap a mammutokról már festők fordítják el a család érdeklődését. A festők valami szépet akarnak látni, ezt pedig ki más mutathatná meg nekik, mint az „érdekes ponton” lakók?

Mutatnak is tüstént csinos, tiszta parasztházakat, deli szép magyar népet, életerős, gyönyörű gyermekeket, mert hát eddig ezt mind szépnek látták...

— Nem, nem ez kell! Valami roskadó szalmás viskó, mezitlábos, kócos alakok, festői háttérrel.

— No, lesz olyan is. — Tüstént befogatnak és szállítják a vendégeket a legközelebbi oláh falucskába:

— Ez már valami! mondják örömmel a

festőművészek és rögtön lekapnak egy trágya-domb mellett motoszkáló zsiros kalapu, rongyos oláh férfit s a viskó küszöbén gubbaszkodó, kócos, piszkos leányt.

— Ni, ni! Ez még valamibb! — S a vendéglátók rámutatnak egy még kócosabb leányra, ki egy malacot hajszol, s egy vén oláh néra, ki sövényt tördsel a kidőit kerítésből és hátere egy még nagyobb trágya-domb — és egyszerre nagyon kezdenek érdeklődni mindezekért. De a festői érdeklődést pár nap mulva már a néprajz váltja fel; jönnek az ethnografusok. Nosza! egyik leveles kapun ki, másik leveles kapun bel!

— Na, Erzsé, szedd csak elő a pártádat; Mártonné lelkem, nyissa fel a régiebb gunyás, tulipános ládát; édes gazduram, vegye le azt a kancsót, azt a legrégebbet... A nép magyaros, szives vendéglátással megmutogat mindent, még egy sajtot is tesz az asztalra és kínálkozik nagyon: hogy ne vessék meg a csekélységet; de magában elítéli és szörnyen neveltségnek tartja ezt az irtalást, firtatást. — Ugyan, hogy is nem szégyelik ur létökre? A vendéglátók ezt jól látják és úgy intézik érdeklődésüket, hogy legalább őket ne nevéssék ki, mikor távoznak a felforgatott szobából.

A népies írók is buzgó hívei a folklornak: a néplelket búvárolni, a szokincseket kikapni, minden népszokást megismerni az ő hivatásuk, mely hivatásnak fényesen megfelehetnek, ha egy egész nap tulipános szürrel, tulipános ládával és piros csizmákkal foglal-

Aradmegyeyiek József főherceg ünneplésén.

(A hetvenedik születésnap.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 23.

József főherceg, kit nemcsak ónámító udvariasságból nevezünk legmagyarabbnak, országra szóló, magyaros ünnepséget rendezett abból az alkalomból, hogy hetvenedik születésnapját megérte. Igaz vendégszeretettel, nyájas otthonossággal fogadta az üdvözléseket családjával együtt.

Mintegy ötszázan gyűltek össze a margitszigeti kastélyában az üdvözlők az ország minden részéből. A vendégek között, meghívás révén *Aradmegye* hatósága is képviselve volt, s megjelentek a megyebeli képviselők. Ott voltak a megyéből: *Urbán Iván* főispán, *Dálnoki-Nagy Lajos* alispán, továbbá *Salacz Gyula* Arad város országgyűlési képviselője, és a megyei képviselők: *Vásárhelyi László*, *Bánhidny Antal* báró, *Solymosy Lajos* báró, *Vancsó Gyula* dr., *Wittmann János*, *Zselénszki Róbert* gróf és *Szombathy György* dr. Megjelentek még: *Nachtnébel Odön* és *Králitz Lajos* dr. ügyvédek és *Kokas József*, a főherceg kisenői uradalmának felügyelője.

Az aradmegyeyeket nagyon szívesen fogadta a főherceg és mindenkihez volt egy barátságos szava. A megyebeli vendégeket *Urbán Iván* főispán mutatta be a fenséges házigazdának.

Kedves epizódja volt az aradmegyei üdvözlőkkel való érintkezésének, mikor *Nachtnébel Odön*, régi ismerősét és vadásztársát megszólította. Az első kérdése ez volt:

— Hol van *Ormos Péter*?

Nachtnébel tudtára adta, hogy a nyugalmazott alispán gyengélikedik.

A főherceg sajnálatát fejezte ki, hogy az öreg, akihez annyi rokonszeny és kedves emlékek fűztek, nem jöhetett el.

Egy kicsi a megyeyekről.

Maga az ünnep imponáns és bensőségteljes volt. A főherceg margitszigeti kastélyának gyönyörű parkját benépesítette a vendégek sokasága, a hadsereg előkelői, az egyházi és világi notabilitások, számos egyesület képviselője

és a vidéki küldöttek. Délután hat órára kívánta együttlátni az öt születésnapja alkalomból üdvözlőket József főherceg s leereszkedően nyájas volt mindenkihez a feleségével, *Klotild* királyi hercegnasszonnyal együtt a magyar vendégszeretetet és a köszönet minden kifejezhető jelével halmozta el az egybegyűlteket.

Augusta főhercegnasszony, *József Ágost* főherceg és a hercegnasszonyok is barátságosan társalogva gyűltek el a vendégek sorában. A királyi herceg a jelen voltak közül többeket megszólította s a kérdésekben és a sokoldalú érdeklődésben fáradhatatlan volt. Bájos volt látni a háziasszony szerepében *Klotild* főhercegnasszonyt, aki vizsgálódva kereste a tisztelgők sorában a régi ismerősöket s örömmel üdvözölte az újakat. A szomorú, esős idő, mely a fényes ünnep sikerére tört, szerencsére megváltozott s bár a vendégek gyülekezése esernyő alatt történt, későbbben kellemes idő kedvezett az ünnepségeknek.

TÁVIRATOK.

A szerbek és a macedonek.

Konstantinápoly, június 23. Különböző bizonyítéka van azon feltevés helyességének, hogy a véres *belgrádi* események szították a *macedon bandák* üzemeltetéseit. Hir szerint a macedon bizottság határtalanul tulzott híreket terjeszt az eseményekről, de a törökök ellen való háboru erélyes folytatására szólít fel. Maliszta vidéke albánjainak állítólagos megadásáról újabb hírek nem érkeztek. Csak az bizonyos, hogy két albán főnök megadta magát.

Konstantinápoly, június 23. Egybehangzó konzuli jelentések szerint a *drinápolyi* vilajetben még mindig tartanak a bandák üzemeltetéseit. Az *achi-cselebi* járásban lévő *Alamut* nevű faluban egy nyolc tagu banda szállta meg *Valco falusi* lakos házáat, dinamittal felrobbantotta a ház kapuját, a h.ztulajdonost megölte, feleségét megsebesítette és házáat kirabolta. Ezenkívül is több rablás és gyilkosság fordult elő. *Burgacsik* falu 200 lakosa minden vagyonával *Bulgáriába* vándorolt ki.

Az aradi zsidó hitközség új elnöke

(A véget ért elnökválasztás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 23.

Az a bizonytalanság, amely az aradi zsidó hitközség vezetőségének kérdésében hetek óta tart, ma véget ért. *Deutsch Bernát* a vasárnap megválasztott elnök, a kapacitálásoknak engedve, ma bejelentette, hogy az elnöki tisztséget elfogadja.

Ma délelőtt e célból a választási bizottság és az új képviselőtestület tagjaiból alakult bizottság tisztelgett *Deutsch Bernátnál*.

A küldöttség szóoka *Kohn Zsigmond* volt, ki szép szavakban adott kifejezést annak, hogy az egész hitközség forró óhaja, hogy *Deutsch Bernát* elfeledve a választási küzdelmekkel járó kellemtelenségeit és szívére hallgatva, vegye át ismét kipróbált kezébe a község vezetését.

Deutsch Bernát meghatóttan fogadta a bizalomnak eme példátlan megnyilatkozását és — ugymond — elnémitva az ész parancsait, engedve a szív sugallatának hajlandónak nyilatkozott a tisztség elfogadására. Kérve kérte a megjelent válaszmány minden egyes tagját, hogy a béke jegyében támogassák őt nehéz működésében, hogy vállalva buzgólkodjanak a hitközség javára való munkálkodásában. A bizalomnak ilyen megnyilatkozása biztosítja őt, hogy ez így is lesz.

A megjelentek zajos éljenzéssel fogadták az elnök szavait. A küldöttség nevében az elnök elhatározásáért dr. *Mandl Vilmos* mondott köszönetet.

Radó Károly dr. mondott ezután beszédet. Egy zivatar vonult végig a hitközségen, mely pusztított és döntött és a szelvész üvöltése közben elsöpört sok mindent. De most, mikor a fellegek elvonultak, az ég kitisztult, most érezzük azt, hogy jótékony, áldásos volt a zivatar és tisztult léghör üdösege boldogít mindenkit. A nagy francia forradalom példája annak, hogy a rombolás oly elementáris volt, hogy az oltárokat is széjjel rombolták és az istenséget is kihajították a templomokból. De midőn a forradalom rettenetes része elvonult, amikor a nép szabadsága érvényesült a legelső az volt, hogy vissza állították a templomban az oltárt és visszahelyezték a szeretet örök vallásának szentségét. Ez történt a hitközségben is. Kívánja az elnöknek, hogy az új, e szabadabb, ez egészségesebb léghörben soká vezethesse erőben, egészségben a hitközség ügyeit.

köznök. Iy alapos tanulmányozás után csak még éppen egy „tánc” hiányzik: vajjon nem lehetne? . . .

— *Hogyne!* Az is meglesz tüstént, hiszen nagyon könnyű *Katót* táncba vinni. Nem kell ahoz egyéb, csak két-három cigány, néhány pár legény, leány . . .

— *Beh* könnyen megy itt minden! — És a népies irók elkezdének csodálkozni végtelen szerénységük felett, hogy csak ennyit kívántak: hiszen egy parasztlakodalom mégis csak kielégítőbb lett volna: azt szeretnének látni.

Mire a vendéglátók elszégyelik magukat, hogy még ily csekélységet sem tudnak előállítani vendégeik kedvéért.

Es jönnek olyan vendégek is, — szintén ismeretlenek — kiknek nem végcéljuk az „érdekes ponton” való kiszállás; Erdélyt utazzák és el nem mulasztathatják, hogy *Kalotaszeg* székel népét, az ő édes testvérüket, meg ne lásák, velök kezet ne szorítsanak.

Erre a fiatalabb családtagok erősen szemrevéttetnek, nehogy valamelyik ezt az illetlen megjegyzést találja tenni:

— Hiszen itt nem székelnek laknak!

A nyári vendégek legszívesebb, legfűrgőbb része a biciklin érkező mindkét nemű levő turista-csapat. Ezek szenvedélyes fényképezők és inkább kedvelik a szép lányokat az ő festői tájviseletükben és a legényeket szűrben . . .

Da a nép mezel munkán van; a turista-hölgyek mód nélkül sajnálkoznak, hiszen régi vágyuk, hogy ünneplőbe lássák a vidék népet. Erre a vendéglátók, szomszéd gyermekeiket, házi cselédeket indítanak a határ minden ré-

szere felé: hadd jöjjön a fiatalság haza. Képzelni lehet, mily szívesen bocsátják őket ily szorgos munkaidőben; de mivel mindnyájuknak akad néha „egy kis baja” (és annál több, minél gyakrabban „botránkoztatják”), így hát csak engedik.

A pompás növésű leányok érkeznek fáradtan, verejtékező arccal és lopva szemügre veszik a „jövénny”-eket. Azonnal kiismerik, hogy csúfolódásra való-e? Mert a jövénnyek néha olyan megjegyzéseket tesznek, olyanok iránt tudakozódnak, ami előttük — már mint a nép előtt — szörnyen nevetséges.

— Na, leányok, öltözzetek gyorsan ünneplőbe, pártásan: mutassátok meg ő nagyságaiknak, hogy milyen leányok teremnek *Kalotaszegen*. Csak slessetek, lányaim, aztán ti már tudjátok a többit . . . És a délceg lányok tudják a többit . . .

A turisták pedig, ugy a hölgyek, mint a férfiak, el vannak ragadtatva:

— Nagyszerű, pompás! Ugy-e, így járnak a fonóba?

Már ez az egy kérdés is teljesen tájékoztatja a lányokat és hamiskásan néznek össze, miközben szeliden felelik:

— Nem instálom, pártát csak a templomba teszünk.

— Fonóház; jó gondolat! — ujjong a másik hölgy — ugyan kérem, nem láthatnánk egy fonóházat, mikor fonnak?

— Hát egy osztovátát, mikor a fodorvásznat szövik?

És a vendéglátók szégyenkezve vallják be, hogy nem lehet azon egyszerű ok miatt, mert

fonóházba csak télen járnak, szöni pedig csak tavasszal szönek.

Nyár folytán jönnek a külföldiek is, fonásról, szövésről éppen olyan tájékozottak, mint a budapesti hölgyek; de a természet szépségei iránt egészen fogékonyak; különösen az angol hölgyek. Egy-egy szép táj láttára felragyog a szemük, s úgy dicsérik igaz gyönyörűséggel a hegyek zománcos kékségét, a levegő üde balsamosságát: és lépten-nyomon teát óhajtanak . . .

A franciáknak pedig nagyon tetszenek a magyarországi meleg sütemények: azt állítják, hogy náluk olyan nincs, pedig az nagyszerű!

Nosza, vendéglátók! Egy-két meleg süteménnyel meg kell menteni Erdély hírét: mert a franciák Debrecenben már ettek meleg süteményeket, hát hogy *Kalotaszegen* csak krémeiket és tortáikat izleljenek, az nem járja!

És a franciák szörnyen dicsérnek mindent: vidám kedélyök felpezsdül egész a *Marsella*-seig . . . Már erre aztán csak illő egy szép mulatságot rendezni. Ha a vendéglátók még ezt sem tudnák, akkor ugyan nem érdemelnek, hogy az ethnografiailag érdekes ponton lakjanak.

Zord és hosszú tél váltja fel *Kalotaszeg* ragyogó nyarát; de talán azért van ez így, mert egy rövidebb télen nem is lehetne elintézni mind azt a sok „kis baj”-t, melyre nyáron át úgy rászolgálnak a vendéglátók.

Igy aztán télen, nyáron, urnak, parasztnak csak akad egy kis mulatsága.

Nemess Zsiga dr. országgyűlési képviselő, a hitközség új alelnöke a déli vonattal érkezett meg Aradra. Egy küldöttség ment érte a lakására és az új alelnök megjelent az elnök lakásán. A jelen voltak zajosan éljeneztek őt. Kohn Zsigmond üdvözölte őt és örömeinek adott kifejezést hogy a többség őt helyezte a kiváló tisztségre.

Nemess dr. megköszönte a kiváló megtiszteltetést és annak adott kifejezést, hogy Deutsch Bernát elnöktársa intenciói szerint fog működni és ez a legszebb programja.

Radó dr. fordult ezután az alelnökhöz és fogadalmat tett az összes jelen voltak nevében is, hogy mindenkor mellette lesznek, mindenkor számíthat minden egyes támogatására.

A szónoklatok árja megindult dr. Tolnai János Leopold Zsigát; Leopold Zsiga Kohn Zsigmondot a választási elnököt; Deutsch Bernát a hitközség tisztségviselői karát, Funkelstein József a főrabbit és a Neuman családot, dr. Radó az elnök nejét stb. éltette.

Munkácsy első keresménye.

(Egy Munkácsy-relikvia története.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 23.

Munkácsy Mihály első mestere, amint ismeretes, egy Szamosi nevű festő volt. Nála inaskodott Munkácsy az asztalos-évek után, és ez a Szamosi buzdította a művészpályára.

Egy torontáli lapnak munkatársa most fölfedezte Munkácsy egy rajzát, a mely a mester legelső kísérletei közé tartozik. A rajznak ez a története:

Az 1862. évben Szamosi Beodrán volt a gróf Karátsonyi-féle családi képtárt rendezni, illetve egyes régi képeket átfesteni; ez alkalommal vele volt Munkácsy, mint festő-inas, akinek akkoriban mestere mellett a festékverésen kívül egyéb dolga nem volt. Az időben Munkácsy még egyáltalában nem festett, sőt rajzait is alig látta Szamosi.

Munkácsy csakhamar összebarátkozott a beodrai fiatalemberekkel, akik az akkori Dieneš féle vendéglőben jöttek össze s naponta megvendégelték az ő Miska barátjukat, aki a mellett hogy gyönyörűen füttyült, vidám poharazás közben érdekes karikatúrákat vetett papírra, vagy a fehér abroszra.

A pajtások között voltak Heim Vendel postamester fiai, továbbá Heranus Lajos főszakács.

Történt pedig, hogy Munkácsy a szokott összejövetelekről elmaradt s midőn e miatt Heranus főszakács a vig kompanya részéről kérdőre vonta, azt a választ adta, hogy: miután a pajtások sokoldalú szívességét megfelelően viszonzni nem tudja, hát inkább nem jő.

Nagyon zokon esett ez a nem várt válasz a társaság tagjainak s a postamester egyik fia, Heim János, azt az indítványt tette, hogyha Miska karikatúrákat tud rögtönözve odavetni, talán tud komoly dolgokat is produkálni, rajzoltassák hát le mindannyian magukat és adjanak neki 5-5 forintot.

Az indítvány köztetszésre talált s maga Munkácsy is elfogadta.

Elsőnek Heim János került sorra, a ki két ízben ült Munkácsynak; a mikor másodikban ült, meglepte őket Szamosi; Munkácsyt elfutotta a szégyenpir s ijedten dugta el a rajzot, de Szamosi és Heim unszolására csakhamar előadta. Szamosi a rajzot megtekintvén, nagyon kedvezően nyilatkozott s erősen biztatta inasát, hogy csak folytassa tovább s ha teljesen elkészült vele, mutassa meg.

Igy is történt; Szamosi szinte meglepetve nézte a teljesen kidolgozott s pompásan sikerült arcképet, melyet Heim az öt forint lefizetése után rögtön magával vitt; Munkácsy pedig — a mint Heim János beszéli — látható örömmel dugta kis kézi bugyellárisába az öt forintot. Azt mondta, hogy az az első keresménye.

Másnap Heranus főszakácsra került a sor. Mindkét kép kiválóan sikerült, a megszólalásig élethű, különösen Heimé; a ki azt, mint a nagy

mester első díjazott komoly munkáját, szinte féltékenyen őrzi.

Munkácsynak már akkor is ugyanaz az aláírása volt, melyet később nagy művészkorában is használt; határozott erős vonások, a manupropriába belefoglalva az évszám: (1862).

Mikor Munkácsy hirneve már az egész művelt világot bejárta, Heim János egy szép nap reggelén (az évet biztosan nem tudja) bevitte a Sándorfalvához nem messze eső legközelebbi városba, Versecre, a képet, hogy annak keretét megújíttassa.

A verseci üveges mester alig akart hinni szemének, midőn Munkácsy aláírását s benne az évszámot megpillantotta. Heim azt mondta neki:

— Uram, ez a kép egy darab kulturtörténet; jobban vigyázzon rá, mint a szemé világra!

A kép ma már 41 éves, csakugyan egy darab kulturtörténet, melynek színhelye Beodra községe.

A szerb király utja.

(I. Péter trónfoglalása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 23.

Diszben pompázik már Belgrád városa és várja új királyát, aki utban van fővárosa felé, ahol holnap, szerdán hajnalban fog megérkezni. Még most mámoros lehet egy kicsit az új helyzettől, de azért némi sejtelve lehet arról, hogy a vérrel bemocskolt trón lépcsői meglehetősen csuszamlósak. A belgrádi nemzeti lobogók nem fejeznek ki semmit. Már most nagy elégedetlenség mutatkozik a szerb hadseregben azért, hogy néhány tisztet, akinek az összeesküvésben része volt, előnyben részesítik az üresedésben lévő állások betöltésénél. Az Obrenovics-párti tisztek elbocsátása a hadseregből is nagy recenzust keltett s minden jel arra mutat, hogy már most, amikor az új király még be sem vonult a szerb fővárosba, egy új, királyellenes párt keletkezett, amely éppen olyan vakmerő, mint az, amely tabula rászát csinált az Obrenovicsokkal.

Mindezekon felül ott van a külföldi hatalmak, de különösen Oroszországnak követelése, hogy a királygyilkosokat megbüntessék. Oroszországnak különös okai vannak, hogy ettől a követeléstől el ne álljon, mert ha a királygyilkosok büntetlenül kerülnek ki a csávából, akkor a királygyilkosságot törvényesítik és ugyszólván megengedett eszközzé teszik. Már pedig egyéb sem kell az oroszországi forradalmi pártoknak, mint az, hogy ilyen példát lássanak. A cár amugy is folyton retteg. A palotaőrséget Zarszkoje-Szelóban megkettőztették, mert a cár fél. Így hát ragaszkodnia kell a cárnak a követeléséhez és így egyszerre két királyellenes párt támad majd Szerbiában.

A szerbiai eseményekre vonatkozólag a következő táviratokat vesszük:

Genf, június 23.

Péter király Popovics ezredes tábornokká, Kosztics századost őrnagygyá és Gruics főhadnagyot századossá nevezte ki.

Ez a három tiszt a király szolgálatára küldtek és kiknek ketteje résztvevő Sándor király és Drága királyné meggyilkolásában.

Belgrád, június 23.

Eddig csak az osztrák-magyar és orosz követ kaptak kormányaktól utasítást, hogy vegyenek részt a király koronázási ünnepélyén. A többi követ eddig nem kapott instrukciót.

Pétervár, június 23.

Anglia és Oroszország között napok óta jegyzékváltás folyik, amelynek tárgya a szerb helyzet. Oroszország nem helyesli a királygyilkosok azonnal való megbüntetését, hanem azt kívánja, hogy később büntessék meg őket, mert nem szabad I. Péter királynak uralkodása elején nehézségeket utjába gördíteni.

Belgrád, június 23.

Bonham angol követ ma reggel Bécsen át Londonba utazott.

Belgrád, június 23.

Péter király és kísérete ma utban van Szerbia felé. Holnap fog megérkezni Belgrádba. Utazása közben a magyar fővárost nem érinti, hanem a pályaudvar elkerülésével a királysíneken keresztül a kőbányai pályaudvarra tart, a hol a szerb kolónia tagjai fogják üdvözölni.

Utközben az első ovációban Insbruckban részesítették az új királyt, a pályaudvaron szerb és horvát diákok várták és tüntettek mellette.

Az új király hajnali 4 órakor érkezik meg Belgrádba.

Elutazása Genfből valóságos diadalmenet volt. Szalonkocsiját virágokkal díszítették fel.

Bécsbe este fél tíz órakor érkezett Péter király, s a bécsi szerb kolónia tagjai üdvözölték. Az új király félórai időzés után tovább utazott.

Athén, június 23.

A király tizennégy napos gyászt rendelt el a szerb királyi párért.

Belgrád, június 23.

A francia, török és a hollandi követek ma expresszvonattal elutaztak Belgrádból. Nem akarnak jelen lenni Péter király holnapi bevonulásán. Az a hír, hogy a hatalmak a királygyilkosok megbüntetését követelik, itt általános nyugtalanságot okoz. Ma átkutatták a király levéltárát és lepecsételték. A posta- és táviratigazgatót elmozdították állásától, mert kitünt, hogy Draga szolgálatában igen sok hivatali szabálytalanságot követett el.

Hír szerint Péter király holnap sokaknak meg fog kegyelmezni.

A holnapi napra komponált himnusz ezentul a szerb nép himnusza lesz.

Megfelebbezett választás.

(Szabálytalan kandidálás. — Hibák a szavazás körül. — Egy hiányzó szavazat. — Felebbezés a vashid-határozat ellen. — A városi tisztviselők szabadsága.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 23.

Allig volt még közgyűlés, a melynek határozatai ellen annyi felebbezés érkezett volna be, mint a legutóbbi, június havi közgyűlés határozatai ellen. Megfelebbezték a leánygimnáziumra, a vashidra, a tisztviselők szabadságolására vonatkozó határozatokat, sőt — ami talán példátlan eset nálunk — egy választás megsemmisítése iránt is felebbezés ment a közigazgatási bírósághoz.

A felebbezések között talán ez utóbbi a legérdekesebb. Vonatkozik pedig a községbírói választásra. Tudvalevő, hogy a Joó Béla örökére három pályázat érkezett be: a Bedő Arpádé, a Zubor Andoré és a Sztojka Józsefé. A kandidáló bizottság mind a három pályázót jelölte s a szavazások befejeztével Bedő Arpád 49, Zubor Andor 47 és Sztojka József 27 szavazatot kapott.

A felebbezés két rendbeli indokra támaszkodik. Az egyik szerint amiatt volna a választás megsemmisítendő, mert a pályázók között jelölték Sztojka Józsefet is, akinek álláshoz megkívánt jogvégzettségi kvalifikációja nincs meg; ez a körülmény pedig, tudniillik a Sztojka jelölése és a neki jutott huszonhét szavazat, esetleg (ezt csak egy újabb választás bizo-

nyithatná be) aképp változtatta volna meg a választás eredményét, hogy győztesnek a most kisebbségben maradt pályázó került volna ki.

Igy tehát a *közigazgatási bíróságnak*, amely a felelősség és a választás érvényessége fölött dönteni fog, *elvi határozatot* kell hoznia arról, hogy a községi bírói állás betölthető-e kvalifikációval nem bíró tisztviselővel is?

A felelősség második részében *alaki kifogásokat* hoz fel a választás érvényessége ellen. Két szavatszédő bizottság működött a választás alatt s ezek közül annál, amelyik *Müle* Lajos dr. elnöklése alatt működött, a felelősség szerint több rendbeli szabályellenesség történt. Így a küldöttségi elnök anélkül, hogy a választás helységében hallható lett volna, jelentette ki a szavazás lezárását s két szavazót, akik az ő kijelentését nem hallhatták, szavazni nem engedett.

A szavazásról felvett jegyzőkönyv szerint ennél a küldöttségnél *hatvanegyen* szavaztak le, de a szavazók névsorában nem szerepel a *Schwarz* Jenő dr. neve, aki hatvankettediknek szavazott le.

Igy tehát három szavazatról van szó, melyek még a *Sztojka* József helyes jelölése esetén is megváltoztathatták volna a választás kimenetelét. A felelősség sorsát nagy érdeklődéssel várják a városházán.

A második felelősség a város júniusi közgyűlésének azon határozata ellen érkezett be, melylyel a törvényhatóság kimondta, hogy a *vashid építés* dolgában a miniszterek adandó kötelező-nyilatkozat megtételére november 15-ig halasztást kér.

A felelősséget *Edvi Illés* László törvényhatósági bizottsági tag nyújtotta be.

Végül a város tisztviselői készülnek a belügyminiszterhez megfélelmezni a városi *tisztviselők szabadságolásáról* hozott szabályrendeletet, mely semmi előnyt nem foglal magában a tisztviselőkre nézve s majdnem a régi állapotok fenntartását jelenti.

SPORT.

+ Országos atletikai verseny Aradon. Az aradi atletikai klub verseny rendező bizottsága véglegesen megállapította az *e hó 28-iki országos atletikai verseny versenybíróóságát*. A zsűri elnöke: *Szathmáry* János az aradi atl. klub ügyvezető elnöke, tagok: az aradi atl. klub részéről: *Tedeschi* Viktor és *Boros* Vida. A Magyar Úszó Egylet részéről: *Füzesséry* Árpád, a magyar atl. szövetség részéről: *Sztankovits* Szilárd, a *bpesti Egyetemi atl. klub* részéről: *Szell* Lajos, a *Temesvári főtábla klub* részéről: *Trinks* Rezső, a *Maros Evezős Egylet* részéről: *Dániel* Endre és *Jankó* Imre.

A verseny intézőség névsorát szintén végleg összeállították. Verseny felügyelő: *Iffy* Vas Gusztáv. Időmérő: *Sztankovits* Szilárd és *Szablóczky* János. Indító: *Bogsán* Károly. Versenyjegyző: *Vass* István dr. Pályafelügyelő: *Krenner* Géza, *Wally* György. Témérők: *Posch* Dezső és *Sárguly* Károly. Célbíró: *Székely* Károly. Orvos: dr. *Horváth* Kornél. Eredmény hirdető: *Holló* István. A tegnapi közölt nevezésekhez pótlólag még nevezések érkeztek: A *Temesvári Torna klub*, a *Magyar Atl. Club* és a *Posta és Távirat* tisztviselői sportegylete részéről. A verseny utáni football mérkőzést a *Temesvári football klub* elfogadta s ez a mérkőzés is érdekesnek ígérkezik. Jegyek előre válthatók *Révész* Nándor könyvkereskedésében.

Khuen-Héderváry és a pártok

(Tárgyalások az ellenzékkel.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 23.

Khuen-Héderváry bán ma egész nap tanácskozott a pártok embereivel, főként pedig a *függetlenségi párt* kiküldöttjeivel. Az utóbbiakkal folytatott tárgyalások során több oly körülmény merült fel, amely megnehezíti a kibontakozást, mindazonáltal politikai körökben a mai nap eseményei után az az általános impresszió, hogy a *helyzet megoldása sikerülni fog*. Bécsben, a mit lehet, *visszavonnak*, s követeléseiket a minimumra redukálják, azzal a tervvel, hogy a véderő-törvény revíziója alkalmával próbálják meg követeléseiket érvényesíteni.

A mai eseményekről a következő távirati tudósítást vesszük:

Az ujoncozás elhalasztása.

Báró *Fejérváry* Géza, ideiglenes honvédelmi miniszter ma újból elhalasztotta a sorozás határnapját, de nem azon mód, mint eddig, hogy fix határidőt tűzött volna ki és mellékesen politizált volna a rendeletben, mint eddig tette, hanem szárazon kimondja, hogy a „további intézkedésig.” Ez a rendelet már abban a feltevésben készült, hogy néhány nap múlva már az újabb, végleges rendelet fogja követni. A rendelet szövege a következő:

„Az ujoncozási törvényjavaslat még nem szavaztatott meg. A legutóbb kiadott rendeletben megjelölt idő alatt nem vihető keresztül a fősorozás, melyet egyelőre további rendelkezésig újból elhalasztok.”

A csütörtöki ülés.

Még nem volt rá eset alkotmányos korszakunk óta, hogy a képviselőházat kormányválság ideje alatt, a mikor a folség a volt kabinet lemondását már elfogadta, de az új kormányt még ki nem nevezte, összehívták volna.

Ez a precedensnélküli eset nagy fejtörést okoz az elnökségnek, hogy ugyanis mily formalitások mellett tartassék meg az ülés. Jelen legyenek-e a volt kabinet tagjai és ha igen, foglalhatnak-e még helyet a miniszteri bársonyszékeken? *Szell* Kálmán miniszterelnök abban a nézetben van, hogy ő nem ülhet bele a miniszteri székre és ha joga van is hozzá, nem akar többé beleülni. Viszont az elnökség és különösen *Tallán* Béla alelnöknek az a nézete, hogy a volt kormány meg lévén bizva az ügyek vezetésével, mint kormány vesz részt a csütörtöki ülésen.

Hogy a formalitásokat megbeszéljék, *Apponyi* Albert gróf házelnök holnap délelőtti tíz órára értekezletet hívott össze, a melyen a különböző pártok vezérférfiai jelennek meg és *Szell* Kálmán lemondott miniszterelnök is részt vesz. A holnapi értekezleten vitatják meg a legapróbb részletekig a csütörtöki ülés alakításait.

Apponyi ma délután *Eberhard*ra utazik a családjához, de csütörtökön reggel visszajő és ő fog elnökölni a csütörtöki ülésen.

Azt remélik, hogy az ülés simán fog lefolyni.

Khuen-Héderváry látogatásai.

A félhivatalos Magyar Távirati Iroda jelenti: *Khuen-Héderváry* Károly gróf horvát bán a mai délelőtti folyamán folytatta látogatásait politikai életünk vezető sze-

mélyiségeinél, hogy magát a magyar politikai helyzetről minél behatóbban tájékoztassa. A mai délelőtti folyamán a bán felkereste *Hieronymi* Károly, *Szentiványi* Árpád és *Hódossy* Imre országgyűlési képviselőket; azután lakására hajtatott, a hol *Nagy* Ferencel tanácskozott. Lakásáról *Khuen-Héderváry* gróf *Lukács* László pénzügyminiszterhez hajtatott, a kitől *Kossuth* Ferenc József-köruti lakására ment, a hol őt *Kossuth* Ferenc, *Thaly* Kálmán, *Barabás* Béla, *Komjáthy* Béla, *Barta* Odön, *Tóth* János és *Justh* Gyula képviselők várták, a kikhez a függetlenségi és 48-as párt felkérésére még *Polonyi* Géza is csatlakozott. *Khuen-Héderváry* gróf hosszabb ideig tartó tanácskozást folytatott a függetlenségi párt tagjaival.

Bánffy a bán ellen.

A „N. Fr. Pr.” írja a következőket:

Bánffy Dezső báró volt miniszterelnökről az hallatszik, hogy legközelebb ki fog lépni eddigi visszavonultságából és *harcias állást fog elfoglalni Khuen-Héderváry* gróf ellen. *Bánffy* báró állítólag ki fogja bontani egy új párt zászlaját. *Bánffy* báró a bán ellen, mint magyarellenes és antiszovinista politikus ellen akar harcba szállni, akit már évekkel ezelőtt egy az uralkodóhoz intézett memorandumában Horvátországban folytatott állítólagos magyarellenes politikájáért mint *Magyarország legnagyobb ellenségét* jellemzett.

Kilátásba van helyezve *Bánffy* bárónak egy cikke, melyben *Bánffy* valóságos keresztet hadjáratot indít a bán magyarországi kormányzása ellen. *Bánffy* báró ki akarja fejteni, hogy a bán programja az ellenzék teljes győzelmét, az állami tekintély gyöngülését, és a magyar egységállam politikájának megszűnését jelenti s ezért késhegyig kell ellene küzdeni. Azt mondják, hogy *Bánffy* báró egy *Szapáry*-kabinetet ugyanazzal a vehemenciával támogatott volna, mint a melylyel most a bán ellen akar harcba indulni.

Tárgyalás a függetlenségi párttal.

Khuen-Héderváry gróf délben fél tizenkét órakor hajtatott el *Kossuth* Ferenc lakására, s ott tárgyalásokba bocsátkozott a függetlenségi párt kiküldött tagjaival.

Ennek a tárgyalásnak még egyelőre nincs pozitív eredménye, de megszakítva sincsenek és holnap délelőtti vagy délután befejezést fognak nyerni, ekkor dől majd el, hogy a függetlenségi párt abbahagyja-e az obstrukciót, vagy pedig újult erővel folytatja.

Kossuth Ferenc lakásán már ott vártak *Thaly* Kálmán, *Tóth* János, *Barabás* Béla, *Justh* Gyula, *Komjáthy* Béla, *Barta* Odön és *Polonyi* Géza, a függetlenségi párt kiküldöttjei.

A bemutatkozások után *Kossuth* Ferenc felkérte a bán, hogy terjeszsze elő javaslatának a célját.

Khuen-Héderváry kijelentette, hogy ő *békét akar* és hogy a köznyugalmat akarja helyreállítani. Ezután előterjesztette, hogy milyen céljai vannak.

A *katonai javaslatokat nem tárgyalatja*. Ellenben kérni fogja az indemnitást és azután a *véderő törvény revízióját* tüzeti ki tárgyalásra. Megelégszik a tavalyi ujoncolétszámmal s csak a tarackütegekhez szükséges 5000 embert fogja kérni. Miután pedig az ujoncmegajánlási törvényben ugyanis benne lesz az ujonclétszám felemelése,

a hiányzó 16000 embert a póttartalék behívása által akarja fedezni.

Ez a váratlan kijelentés általános konszternációt idézett elő a jelenlevő függetlenségi képviselőknél. A tárgyalás sorsa ezzel aztán el is volt döntve, egész bizonyosra lehetett venni, hogy valami békés megegyezés itt nem fog létrejönni.

A jelenlevők kijelentették, hogy nemzeti engedmények nélkül semmiféle új alakba burkolt ujonclétszámemelést nem fognak keresztül engedni.

Ezután Kossuth Ferenc a következő öt kérdést intézte Khuen-Héderváryhoz:

1. A szabadelvűség tekintetében milyen nézetet vall a bán?
2. A házszabályok szigorítása ügyében milyen állásponton van?
3. Hajlandó-e fentartani Széll Kálmán kormányzati rendszerét?
4. A Ház feloszlataása kérdésében mit szándékozik tenni?
5. Nem tartja-e inkompatibilisnak horvátországi működését a magyar miniszterelnöki működéssel?

Khuen-Héderváry a kérdésekre megnyugtató választ adott.

Ezután Tóth János felemlítette Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszternek január 18-án tartott beszédét, melyben a honvédelmi miniszter kijelentette, hogy a tarackokhoz szükséges emberektől a jövő őszig eláll, miután a tarackok csak jövő ősszel lesznek készen.

A bán ez a kijelentés láthatólag meglepte és kijelentette, hogy a tarackokhoz szükséges 5000 embert ő se fogja kérni, ha a hadügyi kormányval ez iránt kedvező megegyezésre tud jutni. A póttartalék behívásától azonban semmi szín alatt nem áll el, miután a katonai kormány feltétlenül ragaszkodik az ujonclétszámemeléshez.

Justh Gyula és Barabás Béla erre azt felelték, hogy ők a legsúlyosabb következményektől sem félnék, de az ujonclétszám emelése ellen a végsőig menő harcot folytatják.

Khuen-Héderváry esti 6 óráig gondolkodási időt kért.

A függetlenségi párt úgy határozott, hogy a bán válaszát az esti értekezlet elé terjeszti.

A többi pártok.

A bán Kossuth Ferenc től egyenesen Rakovszky Istvánhoz ment. Rakovszky kifejtette előtte a néppárt álláspontját és a béke egyik feltételeként felállította azt a követelést, hogy Hieronymi Károly ne kapjon helyet az új kabinetben.

Innen Fejérváry báróhoz ment a bán, és közölte vele a függetlenségi párt álláspontját.

Ebéd után Szederkényi Nándor lakására ment, ahol a Szederkényi frakcióból Holló Lajos, Bartha Miklós és Szluha István várták. Itt is hosszabb ideig tárgyalt a leendő miniszterelnök.

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi párt este értekezletet tartott, melyen Kossuth Ferenc elnökölt.

Kossuth arra kérte a pártot, hogy miután a bán megkérte őt, hogy addig, míg végleges választ nem hoz, ne döntsön a párt, ne is hozzon a függetlenségi párt határozatot.

A párt néhány tagjának felszólalása után az értekezlet mégis hozott oly irányú határozatot, mely a bánal való további

tárgyalásokat nem zárja ki és hogy a végsőig viszi a küzdelmet, ha az ujonclétszámot fel akarnák emelni, anélkül, hogy nemzeti engedményeket adnának.

A pártértekezlet részletei ezek:

Tóth János jelentést tett arról, hogy husz képviselőtársával lépéseket tett a képviselőház összehívása iránt. A képviselőház elnökével abban állapodtak meg, hogy az összehívásról szóló indítványhoz bárki hozzászólhat, a formális indítványhoz, a mely az ő felségéhez intézendő feliratot tárgyalja, csupán egy ember.

Azután előadja, hogy Apponyi Albert gróftól levelet kapott. Ebben a Házelnök kijelenti, hogy az ülés egybehívását a házszabályok értelmében elrendelte. Majd azt mondja a levélben, hogy a beadványt vagy formális indítványnak kell tekintenie, a mely esetben a Ház tüzi ki azt napirendre, a beadó azt annak idején megokolja, s a Ház határoz, hogy azt tárgyalás alá bocsátja-e vagy sem. Vagy pedig: napirendi indítványnak tekinti, s akkor négyen szólhatnak hozzá. De egyben az elnök meghívja a pártot a holnap délelőtt tartandó tanácskozásra, a melyen a kontroverz nézeteket tisztázhatják, s ez a kérdés is rendbe jöhet.

Komjáthy Béla kifogásolja azt, hogy ez úgynél más pártbelieket is meghívtak az akcióba.

Krasznay Ferenc és Pichler Győző felszólalásai után

Bátkay László bejelentette, hogy a leghevesebben megakarja támadni a bán horvátországi politikájáért.

Bakonyi Samu dr. abban a nézetben van, ha a bán kabinet-alakítási megbízást kapott, politikai programját meg kell bírálni. Ez a pártnak kötelessége.

Komjáthy Béla hivatkozik arra, hogy a párt a bánal tárgyalásokba bocsátkozott; addig nem lehet az ő személyét támadni, a míg a kabinet-alakításra határozott megbízást nem kap. A maga részéről nem helyesli a felirati bizottság alakítását, hanem azt ajánlja, hogy az indítványt határozati javaslat formájában terjesszék be a Házhoz.

Krasznay Ferenc idelöttinek és illogikusnak tart minden határozatot a holnapi értekezlet előtt; be kell várni az erre vonatkozó megállapodásokat.

Kossuth Ferenc beszámol ezután a bánal folytatott tanácskozásokról. A bán az ő kérdéseire elmondta, hogy:

1. Szabadelvű párt programja alapján áll, úgy, mint azt az egyházpolitika idején egy beszédében kifejtette;
2. a házszabályok szigorításához csak akkor nyul, ha arra szükség van, s ha ahhoz az előzetesen összehívott pártközi konferencia hozzájárult;
3. a Ház feloszlataásáról a jelen pillanatban semmi esetre se lehet szó; későbbi időre nem lehet ígéretet;
4. a Széll-kormány rendszerét akarja folytatni, a jog, törvény és igazság jegyében;
5. a horvát kiegyezés és provizóriumra nézve szabad keze van.

Majd elmondta Kossuth a bánnak a katonai kérdésekben kifejtett, főnnebb ismertett álláspontját.

Bakonyi Samu határozati javaslatot terjesztett elő, amely szerint a párt a kiküldötték eljárását és nyilatkozatait jóváhagyólag tudomásul veszi, azzal, hogy a párt a katonai javaslatok ellen a küzdelmet folytatni fogja.

Thaly Kálmán és Komjáthy Béla felszólalásai után kimondták, hogy miután a párt kiküldöttéi megígérték, miszerint addig nem határoznak, míg a bán válasza

nem jön meg, holnap vele a tárgyalásokat folytatják s azok után a párt újból tanácskozni fog a dolgról. Ezzel a pártértekezlet véget ért.

A bán életrajza.

A horvát bán személyéről, bármennyire aktuális, keveset tud a publikum. Ezekben a napokban, a midőn körülötte forog a magyar politika, nem lesz érdektelen pár sorban az ő curriculum vitae-ját bemutatni:

Khuen-Héderváry Károly gróf, horvát bán, szül. Freiwaldauban (Felső-Szilézia) 1849. május 23., mint belási Khuen Antal szlavoniai földbirtokos és báró Izdenczy Angelika fia. Jogi tanulmányait a zágrábi jogakadémián végezte és erre rövid időig a zágrábi törvénytudományi gyakornokoskodott. Nyilvános pályáját a hetvenes évek kezdetén Verőce vármegyében kezdte. Korán megválasztották a horvát országgyűlésbe, honnan Horvátország képviselőjében a magyar országgyűlésbe küldetett fel. Mint vicai és hédervári gróf Viczay Héder családja utolsó fiasjának örököse, egy 1874. december 5. Bécsben kelt legfelsőbb elhatározás alapján családneve mellé a Héderváry (l. o.) nevet felvette, „belási előnévét a „hédervári“ előnévvel felcserélte és végre címerét a Viczay család címerével egyesítette. A jog- és államtudományi szakban szerzett alapos ismereteit csakhamar a közigazgatás gyakorlati terein érvényesítette, mert 1879. Győr vármegye főispánjává nevezetett ki, hol a vizáradások idején elsőrendű adminisztratív tehetségnek bizonyult. 1883. december 1. Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjává neveztetett ki. Mint bán a kezdetben kínáló nehézségekkel szerencsésen és erélyesen megküzdött, a felizgatott kedélyeket lecsillapította, a zilált pártviszonyokat rendezte, a magyar államesszmét megszilárdította és nagy reformokat létesített különösen a közigazgatás és tanügy terén. Ezen érdemeiért a király az első osztályú vaskorona-renddel tüntette ki. A bán azonkívül valóságos belső titkos tanácsos és cs. és kir. kamarás. A későbbi időben igen jelentékeny résztvett a magyarországi politikában. 1894. májusban a főrendiházban a kormány egyházpolitikai javaslatai mellett szólalt fel, de némileg mérséklő szellemben. 1894. június elején a koronától megbízást nyert magyar minisztérium alakítására, de a szabadelvű párt ellenzése miatt e megbízása nem vezetett célhoz. Hasonló sorsra jutott 1895. elején is, midőn a Wekerle-minisztérium elbocsátásakor szintén ő volt megbízva a kabinet alakításával. Most harmadszor próbálkozik meg vele, hogy milyen sikerrel, a legközelebbi napok mutatják meg.

TANÜGY.

Az iskolák beszámolója.

Arad, június 23.

Az aradi polgári fiúiskola most adta ki az 1902—1903. tanévről szóló jelentését. Az értesítő elején Szathmáry István tanár az iskola harminc éves múltjával s az intézet első növendékeinek harminc éves találkozójaival foglalkozik érdekes, vonzóan megírt közleményben.

Az igazgató az elmúlt év történetében kiemeli az intézetnek a tizedik tanári állás szervezését. Szomorúak az értesítőnek a szorgalom hiányának följegyzése. „Általános betegsége a mai tanuló nemzedéknek a fölületesség, könyveltség és hanyagság. Kivételt alig képez egy tized rész.“ A magaviselet se mutat jobbat, három tanulót „eltanácsoltak“ az intézetből, egyet pedig ki is zártak. „Sajnosan kellett tapasztalunk“ mondja a jelentés, „most és máskor is, hogy a szülők e tekintetben egyáltalán nem támogatják az iskolát, sőt meglehe-

tős közönnnyel palástolják gyermekeiknek vétségeit s egyáltalában nem tiltják nekik azt, amit fegyelmi szabályaink nem engednek meg. A fegyelmi vétségek miatt a legtöbb esetben a szülőket kell okolnunk."

A jelentés ezután a világi kirándulásról szól, majd az intézet által rendezett hazafias ünnepekről, közöttük a Rákóczi-ünnepéről, a melyen a Rákóczi-szoborra 60 koronát gyűjtöttek. Meleg szavakban emlékezik meg a budapesti VIII. kerületi polgári iskola háromszáz növendékének és tizenöt tanárának látogatásáról, a kiket az aradi polgári fiúiskola fogadott és kalauzolt. Kegyeletes sorok emlékeznek meg Preisinger József nyug. elemi iskolai igazgató, az intézet egyik első tanárának elhunytáról. Az iskola hitoktatói közül távozik: Uray Sándor ev. ref. segédlelkész, távozik továbbá a róm. kath. hittani vizsgálatok biztosa, Pálya Mátyás kerületi esperes. Az iskolának kilenc osztályban (három első, két-két második, harmadik és negyedik) a tanév végén 411 tanulója volt; aradi 823, vidéki 119.

(—) Vizsgák a zenében. Az aradi zenekedvelők egyesülete által fentartott aradi zenedé-
évrő vizsgálatait június hó 25., 26 és 27-én délután 4 órától hélig tartják meg. Az első napok a növendékek egyenként adják elő a kijelölt zeneszámokat; második nap az énekkarok magyar népdalokat adnak elő, a harmadik nap sorrendje: 1. Hegedűsök összejátéka, 2. Vonós négyes himnusz, előadják: Ungár Géza, Pudits Mátyás tanár, Zoltai Mátyás tanár és Rézik Károly. 3. Vegyes-kar: Kuruc dalok. A vizsgákat a polgári fiúiskola nagytermében tartják meg.

Az aradi zenekonzervatórium vizsgái ma kezdődtek meg. Az első nap szépen sikerült. A tanítványok, az összegyűlt szépszámu közönség előtt ügyesen játszottak.

Szemle a szalmapapirgyárban.

(A bűz megszüntetése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 23.

A sokat emlegetett szalmapapirgyári bűz ügyében ma délután újra helyszíni szemlét tartottak; hogy hányadikat, a jó Isten tudja: de nem lehetetlen, hogy az utolsót.

A miniszteri szakértők a bűz megszüntetésére tudvalevően a gyárból kiáradó gázok teljes elégetését tartották szükségesnek, és előírták azon berendezéseket, a melyeket e célból szükségesnek tartottak. A főkapitány utasította a gyárat, hogy ezen berendezéseket záros határidőn belül szerezze be és vétesse használatba.

A gyár eleget tett ezen meghagyásnak. Kevésse a berendezés után, futólag már e hó 10-én megnézték azt a hatóság emberei, s annak alapján Green Nándor tb. főkapitány jelentést is tett az e havi rendes közgyűlésnek: azok alapos, tüzetes megvizsgálása ma délután, helyszíni szemlén történt meg.

A szemlén megjelentek: Green Nándor tb. főkapitány, Stengl Andor ker. iparfelügyelő, Zuber Andor fogalmazó és Herling Gyula városi almérnök.

A megjelentek konstatálták, hogy a gyár a főkapitány végzésének eleget tett. Beszereztek a rostélyokat, a melyeken égő tűz a kemencékből kiáradó kormos anyagokat teljesen elégeti, az ártalmas gázok elvezetésére szolgáló szívó sipokat és egyebeket. E berendezések a gyárnak körülbelül 2000 koronába kerültek, de a gázok elégetése mintegy 800 kilogrammal több szén fogyasztását teszi szükségessé.

A helyszíni szemlén megjelentek mindent tudomásul vettek. Hogy ezek az intézkedések föltétlenül be fognak válni, az kérdés. Annyi tény azonban, hogy e hó 10-ke óta, a mióta az elrendelt intézkedések üzemben vannak, bár az időjárás nagyon változó volt, nem voltak panaszkor hallhatók a bűz miatt.

MULATSÁGOK

(=) Érettségi-bál. Az aradi kir. főgymnázium érettségizett ifjusága által rendezendő táncmulatságra, a melyet f. hó 24-én este tartanak a kioszkban, a jegyek Klein Mór és Inokai-Tóth Lajos üzletében kaphatók. Család-jegy ára 4 kor. személy-jegy ára 2 korona.

Karagyorgyevics szerelmei.

(Két törvénytelen királyfi.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 23.

Karagyorgyevics Péter herceg, I. Péter néven szerb király, a saint cyri kadétiskolában nyerte katonai kiképzését. A saint-cyri kadétek 1864. nyarán, mint minden évben, a chalonsi táborba vonultak fegyvergyakorlatra. Péter herceg is velük volt. Szabad estéken a kadétek és velük Péter herceg a közeli Nancyba rándultak át, hogy kissé elszórakozzanak.

Nancyban a fiatal Péter egy gyönyörű szép leányt pillantott meg, aki ép az anyjával jött ki a templomból. A szép gyermek láttára a heves vérű Karagyorgyevicset „a szerelem villama érte”. Azt mondta: „vagy az enyém lesz, vagy elszöktetem.” De az utóbbira nem volt szükség. A leány atyjával, egy szatócsossal, lehetett okosan beszélni. Hamar megegyeztek. A szatócs, szokva az adásvevéshez, eladta lányát Péter hercegnek 30000 frankért. Ilyen dolgok nemcsak a keleten esnek meg a civilizált Európában is lehet ilyet megérni.

Péter hercegnek tetszett a leány és ez, miután ugyis ki volt már szolgáltva, szívesen követte a herceget Párisba. Mi lett volna a szegény teremtsébről Nancyban, ahol mindenki tudott bukásáról? Eiment hát hercegi kadétjával Párisba. És az történt, ami ilyen lízonoknál rendszeren történik. A herceg néhány hónap múlva ráunt az „eladott menyasszony”-ra. El akarta küldeni. De nem számított a szatócs-
atyára. Ez Párisba sietett és a herceg lakása előtt pokoli botrányt csapott. Péter herceg ismét pénzzel vásárolta meg a szabadságát. A szatócs ujjab 30,000 frankkal a zsebében utazott vissza Nancyba. A bukott angyalt Párisban hagyta a szívtelen atya. A szegény leány először mint virágáruslány próbált szerencsét. Minden éjjel az elé a kávéház elé vonult, melyben Péter herceg törzsvendég volt. Mikor kijött, kis virágcsokrot kínált vételre annak, aki röviddel azelőtt még örök szerelmet és hűséget esküdött neki. A herceg megvetően egy ezüst darabot hajított oda neki. Utóbb azonban terhére váltak ezek az éjszakai találkozások és egy éjjel a félholtra éhezett leányt tartóztatatta. A szegény leány később egy kórházban halt meg. Fokról-fokra süllyedt és mint Nana, aki szintén egy herceg szeretője volt egy gyalázatos betegségben halt meg a szerencsétlen. Péter herceg pedig jóvá tette ezt a hibát, a mennyiben megverekedett a franciákért és a becsületrenddel dekoráltatta magát.

A német-francia háborúnak vége szakadt. Karagyorgyevics Péter levetette a katonakabátot és — unatkozott. Megint csak száműzött herceg volt. És a száműzetésért ismét az „örök nő” birodalmában keresett vigasztalást.

Ezuttal a párisi mulatóvilág egy ünnepelt szépségére esett a választása. Marie de la Noixnak nevezte magát. Az ismerettségből intim viszony fejlődött, mely évekig tartott. Marie Péter herceget két fiúval ajándékozta meg. Időközben azonban elérkezett a hercegre nézve az az idő is, mikor tisztességes családi állapotot kellett teremteni. Eljegyezte magát Zorka montenegrói hercegnővel. Marie de la Noix

erre a hirre éktelen dühbe jött. Nyilvános botrányal fenyegetőzött. A herceg a botrány elkerülése végett kénytelen volt kiegyezni szeretőjével. A két gyermeket elismerte és a saját költségén neveltette. A két fiuból nagy emberek lettek. Mindakettő polgári nevek alatt ma egy nagy ország hadseregében szolgál, már tisztek is lettek.

Látnivaló, hogy Szerbia új királya semmit sem enged Milán példájából. Ha ez egy házasságon kívül született fiút törvényesített, akkor Péter kettővel tette ugyanezt.

A szerb trónon tehát alaposan meg van mentve a morál.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Milliók a hó alatt, operette.
Csütörtök: Milliók a hó alatt, operette.
Péntek: Csókon szerzett vőlegény, életkép.
Szombat: Mikádó, operette.
Vasárnap: Délután: Peleskei nótárius, bohózat. Este: Mikádó, operette.

Hock János felolvasása.

— A megváltás. —

A nyári színház ma este templommá vált, melyben a hitnek egyik lelkes apostola, Hock János a sziv minden nemes hurjait megragasztotta, az Istenségben vetett bizodalimat megerősítette és a lelki vigasztalásnak égi malasztját zengzetes szavakban, költői ihlettséggel a szívekbe oltotta.

Ime: a mi közönségünk fényesen igazolta, hogy van érzéke a magasztos ügy iránt, nagy számban gyűlt ma a szinkörbe, megtöltötte a nagy nézőtér és áhítatos figyelemmel lesté a hit apostolának zengő ajakiról a szent ígét.

Hock Jánost hallgatni kell, mikor beszél a megváltás eszméjéről gyönyörű költöies fordulatokban gazdag formában és a hitetlen hívővé válik, a kételkedő remél, hisz és szeret, reméli, hiszi a Messiást és a szeretet édes érzése tölti el keblét.

Hock János tanulmánya az őskorszakból indult ki és végig vezeti a hallgatóságot a kőkorszakon, a bronzkorszakon, a biblia korán s meleg poézissal állítja szembe a megváltás nagy munkáját. Bevezetésében a vallás és a tudomány felfogását jellemzi. A tudomány szerint, az emberiség assankint vissza süllyed az őskorszakba, a vallás szerint pedig felemelkedik, mert az emberiség a kiinduló pontban korántsem volt barbár. Az emberiség a fokozatos fejlődés által sem érte volna el szellemi fölényt nélkül a mai állapotot, — mint ahogy nem tudott állatiasságából kivetközni egy teremtmény sem. Majd a tudomány és vallás együttes működését fejtegette: a vallás — ugymond — a tudományhoz melegséget, lelkesülést nyújt. A tudomány és vallás olyan, mint egy fölfelé törekvő sas. Egyik szárnya a tudomány, a másik a vallás. Ha egyik szárnyát megsebesítjük, hiába vergődik azután, lezuhan a sötétségbe.

A felolvasás három részből állott s minden része mélységes hatást keltett. Igen tetszetek a bemutatott művészi kivitelű pompás képek is.

Hock Jánost a közönség minden felvonás után zajosn megtapsolta és mikor befejezte az előadást, lelkes ováció tárgya lön. A szép, tanulságos este mély benyomással volt a közönségre.
Carolus.

* Uj színészek. Budapestről írják: Az orsz. színészegyesületben ma kezdődött meg a felvételi vizsgálat roppant nagy érdeklődés mellett. Az egyesület Baross-tér 9 számú palotája előtt valóságos tumultus volt. A felvételi bi-

zottság tagjai voltak *Ditrői Mór* elnöklete alatt: *Andorffy Péter*, *Deák Péter*, dr. *Komor Gyula*, *Szilágyi Vilmos*, *Szendrey Mihály* és *Vidor Dező* tanácsosok. A felvételi vizsgálatra összesen 162 színész, illetőleg színésznő jelentkezett, a kik közül délig 12-en vizsgáztak le, első sorban a volt gyakorlatosok közül. Ezek után a színi iskolák növendékei kerülnek sorra. A felvételi vizsgálatok elartanak még holnap, szerdán is.

* *A Mikádó* című operettel, amelyből egész héten serényen folytak a próbák már teljesen elkészült a személyzet és most már csak a főpróba van hátra. A rég nem adott operett hőseket *Rózsa Lili*, *Répassy Gusztli*, *Karácsonyi Mariska*, *Pajor Agnes* és a férfiak közül: *Polgár Sándor*, *Szabó József*, *Sarkadi Aladár* és *Békassy Gyula* játsszák. Az operethez új jelmezek is készülnek a színház szabóműhelyében.

* *Milliók a hó alatt*. Ezen énekes színmű iránt szokatlan nagy érdeklődés mutatkozik. A holnapi előadásra eddig is több előjegyzés történt. A darabból ma délután tartották meg a díszlet és jelmez próbát, és holnap délelőtt lesz a főpróba.

* *Fifin*. Zilahy gazgató megszerezte *Schwimmer Aurélnak* *Fifin* című operettjét, amely a budapesti Magyar Színházban egymás után harmincszor került színre. Az operettből már megkezdtek a zongora próbákat.

A nőipariskola kiállítása.

(A rajz- és festészeti kiállítás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 23.

A városi női ipariskola kézmunkakiállítását már legutóbbi számukban ismertettük, a helyütt csak a rajz- és festészeti iskola kiállításával foglalkozunk.

Míg a himzés terén *Csurgay Ilona* tanárnő ért el rendkívüli sikereket, addig a rajzolás és festés birodalmában *Steinitzer Jenny* igazgatónő szerzett magának érdemeket.

Az ipariskolai rajzitanítás tulajdonképpen csak előkészítő iskola a magasabb fajtájú műhímzéshez. A növendéket önálló gondolkodásra új és modern stílusok ismeretére akarják vezetni, hogy aztán maga is alkothasson kézimunka mintákat. A növendékek a stilizált virágokon kezdik meg a tanulást. Modern, finom és tetszetős hajlású vonalakkal alkotják meg a rajzokat, eközben aztán fejlődik, erősödik az önálló ízlésük. A növendékek semmit sem másolnak. Nehányan természet után, mások minta után nagyitva készítik a rajzokat.

Az egyszerűbb rajzolás terén szép munkákat állítottak ki *Nemessy Róza*, *Toth Erzsí*, *Bussa Anna*, *Kapp Anna* és *Schneeberger Giza*. A stilizált virágok festésében kitűntek *Kászonyi Mariska* és *Kapp Anna*. Természet után feltűnő ügyességgel fest *Nemessy Róza*, és ügyes dolgokat állított ki *Schneeberger Giza*. *Nemessy Róza* egy miniatűr mintáról, 40-szeres nagyítással festett egy gyönyörű színezetű párnamintát.

Az akvarell festészet terén szépet produkáltak *Krause Tilda*, *Kopp Erzsí*, *Hendrey Ilona* és *Werner Olga*. Nagyon szép fára festett akvarelleket állított ki *Kopp Erzsí*, aki két tárra festett virágcsoportokat. *Almási Vilma* egy terakottaszerű munkával kelt feltűnést, míg *Czedik Ilonka* egy csinos paravent-t állított ki. *Krause Tilda*, *Darvas Bella* szintén csinos dolgokat küldtek a kiállításra.

Az akvarell selyem festésben *Kestenbaum Ilonka* és *Vertán Lenke* tűnnek fel. Előbbi egy túllódros párnát, utóbbi pedig lilavirágos asztalfutót festett. Selyemre még *Hendrey Ilonka* és *Werner Olga* fest ügyesen.

Legnehezebb és legkényesebb az olajfestés és hogy ezen a téren is figyelemreméltó munkát végeztek a növendékek, az az intézet szak-

avatott vezetését dicséri. Nagyon szép tájképet festett *Krause Tilda*, balatoni képet pedig *Kopp Erzsí*, *Meisztrovics Terka* két olajjal festett képet, egy téli tájképet és nádist állított ki. *Csiky Lenke* megkapó *Themse-képével* kelt feltűnést. Nagyon izléeses a *Babó Dusi* téli tájképe és pusztai képe, *Vertán Lenke* a megszólalásig hű szegfűket festett olajban.

Érdekes kísérletet tett *Krause Tilda* és *Kopp Erzsí*, akik egyszerű cserépvázákra festettek gyönyörű virágcsoportokat.

A kiállítás legfeltűnőbb darabja az a nagy bársony szószéktakaró, melyet *Meisztrovics Terka* festett az új templom számára. Egy vidéki templom számára pedig *Krause Tilda* festett kisebb szószéktakarót. *Kopp Erzsí* pedig bársony diván- és tüpárnát festett.

Ugyes dolgok azok is, melyeket *Kestenbaum Janka* és *Vertán Lenke* állított ki. Egetett és festett dísz tárgyak ezek, melyeket tartósságuk és szépségük miatt kedvelnek.

Az intézetnek ebben az évben mindössze 26 növendéke volt, ami a múlt évi 56-hoz képest nagy visszaesést jelent. De a kiállításon ez nem látszik meg, mert a kiállított tárgyak műértéke semmivel sem marad mögötte a múlt évieknek.

A kiállítást, mely a *Hasszinger-utcai* ipariskolában egész napon át látható, nagyon sokan nézik.

HIREK.

— **A király Bruckban.** Bécsből táviratozzák: A király ma reggel az 50. gyalogdandár megsejtelésére *Ferenc Ferdinánd* főherceg, *Beck* vezérkari főnök, a hadsereg főfelügyelői, a hadügyminiszter és a külföldi katonai attasék kíséretében *Lajtha-Bruckba* érkezett. A király először a hadtestparancsnok jelentését fogadta.

A király az üdvözlésére megjelent mosonmegyei főispánnak és alispánnak megjegyezte, hogy örül, hogy őket viszontláthatja. Ezután ő felsége fényes kíséretétől követve a gyakorlótérre lovagolt. A király a kellemetlen időjárás és heves északnyugati szél dacára megtartotta a tervezett szemlét. A két ezred szemléje a brucki táborban tartott első szemle mintájára folyt le. O felsége egyik csapattól a másikhoz lovagolt és élénk figyelemmel kísérté az egyes gyakorlatokat. A díszmenet után a király utasítást adott egy kölcsönös harcgyakorlatra, a melyet $\frac{1}{2}$ 10 órakor becsüntettek. A király legteljesebb megelégedésének adott kifejezést.

— **Az aradi csendőr-szárny a szegedi kerületben.** Hirt adtunk arról, hogy az aradi csendőr-szárnyparancsnokságot a budapesti csendőrkerületből a szegedi csendőrkerületbe fogják beosztani. A változás már július 1-ével megtörténik s ez ügyben *Altörjay Imre* ezredes, a szegedi csendőr-kerület parancsnoka Aradon időzik.

— **Az aradi dandárparancsnok szemléje.** *Lehmann Vince* vezérőrnagy, az aradi 88 ik gyalogdandár parancsnoka, a 61-ik gyalogezred első zászlóaljának felülvizsgálása céljából *Temesvározt* időzik.

— **Új titkos tanácsos.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király gróf *Eszterházy Mihály*nak, a magyar főrendiház tagjának a titkos tanácsosi méltóságot adományozta. *Eszterházy Mihályt* éppen a minap sokat emlegették. Szó volt róla, hogy *Tisza István* kabinetjében ő lesz a földmivelésügyi miniszter. Ezt a tär-cát tényleg fel is ajánlották neki, de *Eszterházy*, aki az ugynevezett kaszinó-párt tagja, visszautasította az ajánlatot.

— **A honvédek hadgyakorlatai.** A szegedi honvédkerülethez tartozó ezredek, köztük a *lugosi 8. honvédgyalagezred*, június hó 30 án

Buziás környékén lesznek összpontosítva, hol néhány hétig gyakorlatoznak. A 8. honvédgyalagezred aradi zászlóalja vasuton megy *Temesvára* és *Székfalvára* és onnan gyalogezredet *vermesre*, ahol az aradi cs. és kir. gyalogezred is gyakorlatait tartja.

— **Eljegyzések.** *Révész Sámuel* a *Temesvári Polgári Takarékpénztár* főkönyvelője eljegyezte *Freemann Erzsikét*, *Adler János* máv. mérnök kedves sógorától.

Plesch Károly, a sárvári cukorgyár tisztviselője, *Plesch Hermann* aradi ecetgyáros fia, eljegyezte *Faragó Ilona* kisasszonyt, *Faragó Ignác* tapolcai máv. állomásfőnök bájos leányát.

— **Letartóztatott kereskedő.** *Szabadkáról* táviratozzák: A rendőség letartóztatotta *Erdős Gáspár* szabadkai ismert nevű kereskedőt, mivel hitelezőt csalárd módon alaposan megkárosította. Az üzletet *Halász* nevű rokonának adta át. A letartóztatás nagy feltűnést keltett.

— **Aranylakodalmom.** *Kohn Zsigmond*, a volt aradi izr. reáliskola igazgatója nejével *Duschnitz Mária* asszonynyal június 28-án ünnepli meg Bécsben, jelenlegi lakóhelyén aranylakodalmát, körülvéve gyermekeinek virágzó rajától. Ezek között van az Aradon született és egész Németországban híressé vált udvari szízlész: *Connard Leó* és a szintoly hírneves *Connard Elza* bécsi zongoraművész, *Kohn Zsigmond* 1867-ben, az aradi izr. reáliskola újjászervezésekor hivatott meg az intézethez tanárnak és rövid időre rá kitűnő kvalitásainak és szilárd jellemének elismerésül az intézet igazgatójává neveztetett ki. Vezetése alatt ez az iskola annyira föllendült, hogy általában az ország legjobb tanintézetének tartották. Miután tíz éven keresztül elévülhetetlen érdemeket szerzett magának az iskola fellendítése körül, egy megtisztelő hívásnak engedve, Bécsbe költözött, ahol egy városi iskolánál foglalt el tanári állást. Nemrégien aztán nyugalomba vonult. Aranylakodalmát együtt üli meg volt tanítványaival és barátainak serege, kik mindig baráti tisztelettel gondolnak rá és családjára.

— **Elbocsátás a honvédségtől.** A honvédség kötelékéből, ez évi július 1-ével, tisztí rendfokozatuk megtartása nélkül, elbocsátottak: *Kendés Artur* lugosi 8. honvédgyalagezredbeli hadnagy *Mairovics Emil* a budapesti és *Kremer József* a szegedi II. honvéd kerületi parancsnokság nyilvántartásában álló szolgálaton kívüli viszonybeli hadnagyok; végül dr. *Jurca Cornél* lugosi honvédgyalagezredbeli tartalékos hadapród helyettesnek rangjáról való leköszönése elfogadott.

— **A tanév új beosztása.** Fölvizsgálás jelentés szerint *Wlassics* miniszter az állami középiskolákban beszüntette a tanévnek három időszakra (évharmadokra) való beosztását és helyébe a jövő tanévtől kezdve a félévi rendszerű léptette életbe. Ezzel kapcsolatban megszűnik a karácsonyi és husvétii osztályozás is, mely sok szülőnek megromtotta ünnepi hangulatát. Mi is, ha nem is ebből a szempontból, örömmel üdvözzöljük a közoktatásügyi miniszternek újítását, mert a félévi osztályozás rendszere mellett több idő jut a tanárnak a tanuló szorgalma és előmenetelének kipuhatolására, főleg az oly városi iskolákban, hol a nagyobb létszám mellett egy-egy tanuló eddig alig felelhetett évharmadonként egyszer érdemlegesen minden tantárgyból. A szülők nagyobb megnyugvással veszik majd a tanárok osztályozását év megszűnnek azok a panaszok, melyek eddig felhangzottak fel nem hívott, vagy csak egyszer kiszőlított tanulókat osztályozásáról. De tanulmányi szempontból is előnyt jelent *Wlassics* miniszter újítása, mert a tanár zavartalanul oldhatja meg a tanításra kitűzött anyagot és nem kénytelen a december havi osztályozás miatt egész heteket meddő kihallgatásokkal eltölteni, csak hogy a karácsonyi osztályozás követelményeinek eleget tehessen.

— **Egy aradi tanító ünneplése.** Lélekemelő aktus zárta be a *Kossuth-utcai* elemi iskola egyik osztályának vizsgálatát. Itt működik ugyanis az aradi tanítószázada, *Geller János* igazgató, ki ez alkalommal tartotta negyvenötödik vizsgálatot. Ezt az alkalmat *Marinovics Péter* igazgató megragadta arra, hogy az érdemes tanítót üdvözlje a testület nevében.

Beszédében bámulatának adott kifejezést, hogy valaki *negyvenöt* évi működés alatt mindig ilyen szép eredményt mutatott be. A jelenvolt szülők is ovációkban részesítették az agg mestert, ki meghatva köszönte meg a váratlan, de megérdemelt ünneplést.

— **Malálozás.** *Wagner* Károly aradi szobrász, az aradi iparos-körök rokonszenves, becsült alakja ma hajnalban, 44 éves korában elhunyt. Néhány nap előtt tüdőgyulladás érte s abban halt meg. *Valkányi* Rezső dr., a Máv. aradi üzletvezetőségének segédtitkára, bátyját gyászolja benne.

— **Áthelyezés.** A földmivelési miniszter *Hidvéghy* János aradi államjósággazgatósági számtisztet a *mármaroszegeti* állami erdőgondnokság számvevőségéhez helyezte át.

— **Tűz a szultán palotájában.** Konstantinápolyból táviratozzák, hogy szombaton éjjel a szultán hálószobája mellett tűz ütött ki, melyet azonban hamar eloltottak.

— **A nyári színház környéke.** A mostani esős időjárás alatt kétszeres jogosultsággal bír az a panasz, mely annyiszor elhangzott már a nyári színházhoz vezető utak felüli állapota miatt. A tanács ugylászik végképp levette a kezét erről a környékről s így történhetik meg, hogy minden eső után valóságos árvíz önti el az aréna környékét s a ki a balancirozó művészethez nem ért, az száraz lábbal meg nem menekül. A mérnöki hivatalnak kötelessége volna intézkedni, hogy addig is, míg a körutnak soká huzódó rendezése meg lesz, segítsen valamiképpen ezen az anomálián.

— **Az ügyvédi körökből.** *Grozda* Aurél dr. Buttyinban ügyvédi irodát nyitott.

— **Mivé nevel az iskola?** Az aradi polgári *fiúiskola* harmincéves fennállása alkalmából *Almási* T. Pál, igazgató érdekes statisztikát tesz közzé az iskola ez évi értesítőjében. Azt mutatja ki, hogy harminc év alatt azok közül, a kik az iskolába jártak, az életben milyen pályát választottak, akár elvégezték a négy osztályt, akár nem.

E szerint harminc év alatt az aradi polgári iskolába járt: 8617 tanuló. Ebből az iparos pályára lépett: 1042 (510 az első, 859 a második, 24 a harmadik és 149 a negyedik osztályból); ehhez hozzávehetjük azokat, a kik ipari szakiskolába mentek, s a kik összesen 229-en vannak. *Kereskedői pályára* ment: 619. (245 az első, 255 a második, 123 a harmadik és 76 a negyedik osztályból). *Kereskedelmi iskolába* ment 483. Ez a két csoport alkotja az iskolába járt tanulók legnagyobb hányadát. *Földműves* lett 98 (56 az első, 28 a második, 6 a harmadik és 8 a negyedik osztályból). *Hivatalnokká* lett 107; többnyire olyanok, a kik mind a négy osztályt elvégezték. *Tanítói pályára* lépett 269. *Egyházi pályára* lépett 3, katoná lett 36. A legkisebb szám a következő rovatnál van: *Pénzügyőr* lett 4.

Ez a statisztika körülbelül a legjobban megfelel arra a jelentős tanügyi kérdésre: *mivé nevel a mai polgári iskola?*

— **A román király és szerb ezrede.** Jelenítettük már, hogy *Károly* román király lemondott a hatodik számú szerb gyalogezred tulajdonosi címéről, mert az ezred követte el a királygyilkosságot. *Bukaresti* távirat a román királynak egy újabb elhatározásról ad hírt. E szerint *Károly* király megbizta külügyminiszterét, hogy a hatodik ezred összes tisztjeit, a kiknek román rendjelük van, *törölje a kitüntetéseik jegyzékéből.* Bukarestben tiltakozó gyűlés is lesz a napokban a belgrádi események dolgában. A gyűlés célja a hatalmak békés állásfoglalásának megbírálása. Ehhez a gyűléshez azonban a hivatalos köröknek semmi közük sincs, a polgárság a maga elhatározásából cselekszik. A mozgalom vezetői a diákok.

— **Öngyilkos tanár.** Szepesváraljáról táviratozzák: *Seemere* Mór göröncbányai vasipari szakiskolai tanár, okleveles gépészmérnök, betegségsége miatti buskomorságában *agyonlötte magát.*

— **Minta-selyemtenyésztés az iskolában.** Az aradi szt.-péter-téri elemi fiúiskola tanító testülete dicséretes és példaadó munkásságról tesz tanúságot, mikor most, a tanév befejezésével összesítő időben bemutatja selyem-hernyó tenyésztését. Mintegy tízezer selyemhernyó látható az intézetben mintaszerű kezelésben. Éppen a gubózás stádiumában vannak, s így a legérdekesebb képet mutatják azok számára, kik e hasznos foglalatosságról érdeklődnek. A selyemhernyó állományát ugyanis bárki megtekintheti, s *Cziráký* Márton igazgató készséggel szolgál utbaigazítással. Mindenesetre nagyon dicséretes dolog, hogy a tanító-testület ezen, az újabb időben lendületet vett közgazdasági ág fejlesztésére időt és fáradságot szentelt, s hogy egyben a tanulókkal is megismertette e hasznos foglalkozást. A napokban *Institoris* Kálmán polgármester is érdeklődött az iskola selyemtenyésztése iránt, s meglátogatta a negyedik osztály vizsgálatát, hogy egyben a selyemhernyókat is megtekinthesse. Említést érdemlő részlete ennek a látogatásnak az a dicséret, melynek az énekkotatás irányában kifejezést adott a polgármester, aki tudvalevőleg szakértő e téren. *Cziráký* igazgató előtt többek között kijelentette, hogy a Himnusz népkönyvében ilyen szépen még nem hallotta énekelni.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Hegedűs* János szászsebesi adóhivatali gyakornokot a battonyai m. kir. adóhivatalhoz adótitkársági ideiglenes minőségben kinevezte.

— **Drága és Sándor Vukovác** horvát festő, aki huzamosabb időt töltött a *belgrádi* konakban, megfestvén Sándor király és Drága királyné arcmását, a következőket írja a boldogtalan királynéről, aki életével lakott a dicsőségért. Drága királyné testesebb volt, mint a milyennek festik, pedig nagyon szeretett volna karcu lenni. Még négy-öt évvel ezelőtt is nagyon szép asszony volt, gyönyörű, mély tűzű szeme volt és finom metszésű szép kis szája. A nevetése nem volt kellemes; mintha erőltetett lett volna, mintha egyáltalában nem tudott volna szívből nevetni. Eppenséggel nem volt előkelő lélek, a művészet egyetlen ága iránt se volt fogékonysága. Mikor királynévá lett, eleinte szinte magánkívül volt a boldogságtól és ezt nem tudta palástolni, ami bizony egy csöppet se volt méltóságos, annál kevésbé — királynői. Később éreznie kellett, hogy a dicsőség bajjal jár, nem volt többé olyan *kéredem* boldog, de annál féltékenyebb a hatalmára. Minden törekvése az volt, hogy a király jelkét egészen a hatalmában tartsa és ez végzetesen sikerült is neki. Ugy bánt a királyllyal, mint egy gyermekkel, becézte, dédelgette és — vezette. Nélküle semmit se lehetett elérni a királynál, vele mindent. Sándor nem szerette lefestetni magát, az *ülést* nem bírta, olyan ideges volt. Hogy mégis rászánta magát, az tisztára a Drága királyné műve volt. Mikor a király már tizféle kifogást mondott, hogy miért nem akar modellt ülni, a királyné végre így szólt hozzá:

— Amíg ülni fogsz, állandóan melletted leszek.

— Mellettem leszel! ? — mondotta fölvilanó szemekkel a király. — Jó, akkor hát nem bánom!

Szegény fiatal királynak annyit legalább megadott a végzet, hogy a halálban is vele volt, holtan is mellette van a Drágája.

— **Gazdátlan cöllövő-pisztoly.** A rendőrség bűnügyi osztályában egy szép művű, vont csövű cöllövő pisztoly vár a gazdájára. Az értékes fegyvert a rendőrség elkobozta egy alaktól, aki olcsó pénzen árusította az utcán a kétségtelenül bűnös uton szerzett revolvert.

— **Nagy tűz.** Német Bogsánban tegnapelőtt nagy tűz pusztított. A tűz délután fél 2 órákor *Hoffmann* és *Spärger* ottani fűszerkereskedő cég raktárában keletkezett és csakhamar átcsapott a főépületbe és a szomszédos özevgy *Hosszúné* házába is. Mindhárom épület egyszeriben lángokban állott. Tűzoltóság a községben alig lévén, nagy veszély forgott fenn már csak azért is, mert a raktárban nagy mennyiségű petróleum volt felhalmozva. Két temesvári polgár és tüzoltó: *König* János kefekötő és *Fischer* Jakab asztalos önfeláldozó fáradozásainak sikerült csak a tüzet lokalizálni. A kárt százötvenezer koronára teszik.

— **Az elcsereált emelet.** Az alábbi történetnek hőse egy lipótvárosi gazdag, csinos, kikapós és ami fő. szórakozott férfi. A Lipótváros egyik legelőkelőbb nagykereskedőjéről van szó, akire a felesége nélkül féltékeny. Az eset vasárnap éjjel történt. Egy kisse elkésve sietett haza a klubból, ahol a jégbehűtött pezsgőből meglehetősen adagot fogyasztott, miközben szép összeget nyert a klub többi látogatóitól. Természetes, hogy a sietés oka a családi jelenetek lehető megelőzése volt, mert hát odahaza meglehetősen uralkodott a papucs. Hazaérve, a sietés hevében azonban a második emeleten levő lakás helyett, az első emeleten levő lakásába illesztette kulcsát. Az ajtózár véletlenül egyezett s a szórakozott férfi az előszobában kényelembe téve magát — hogy halkan járjon, cipőit is levette — igyekezett észrevétlenül hálószobájába s ha lehet, az ágyba jutni. Mint aki teljesen ismeri a viszonyokat, nem gyújtott világot és sietett ágyához. Mikor az ágyba akart feküdni, egy nő rémületes sikolya hangzott a szobában.

— Segítség! Gyilkos, rabló!

A másik percben pedig kigyúlt a villamos lámpa s ekkor vette észre a szórakozott ember, hogy idegen hálószobába tévedt.

A másik férfi böszültén, kezében revolverrel támadt rá, az asszony pedig becsengette az összes személyzetét. Az egész négyemeletes ház lakói pár perc alatt talpon volt s a pongyelében levő s betörni legkevesebb akaró szórakozott férfi a mind nagyobb számmal beözönlő kíváncsiak között nemsokára kedves élete párját is megláthatta, sőt pár pillanat múlva meg is hallhatta...

Egy jó óra telt bele, míg a tévedést kitudta magyarázni az első emeleten lakóknál a szerencsétlen ember. Ami azután a második emeleten történt, arról hallgat a krónika. Annyi azonban tény, hogy a szórakozott ember arcon azóta sok az angol tapaszt s a ház cselédsége furcsa módon magyarázza meg a tapasztok eredetét.

— **A Romániából kivándorolt zsidók.** A belügyminiszter rendeletet bocsátott a vármegyei és városi törvényhatóságokhoz, hogy a Romániából kivándorolt és utlevél nélkül talált zsidókat ezentul ne *toloncolják vissza Romániába,* hanem a fenálló tolonczszabályzat értelmében állapítsák meg illetőségüket s odatoloncolják. Amennyiben ez csak hosszadalmas tárgyalás során lenne eszközölhető, az ország területéről utasítsák ki az illetőket.

— **Hajadon kőműves mester.** *Préda* Ilona szamosujvári hajadon igen okos, törekvő leány lehet. Főleg pedig nagy gyakorlati érzelme van. Ezt az ítéletet abból következtetjük, hogy elvégezve iskoláit, nem rohant fel az egyetemre, hogy itt gyarapítsa az asszony prolétárok számát, ha nem igen bölcsen elment *Beszterc*re és a kőműves-mesteri pályára lépett. Volt kőműves inas, segéd és építész egy odaváló építőcégnél. A szorgalmas, széptehetségű leányról a marosvásárhelyi lapok most ezt írják: „Egy rendkívül szép, elegáns és nagy műveltséggel bíró nő jelentkezett az itteni kőműves, ács- és kőfaragó-mesteri bizottság előtt, hogy az építészeti vizsgát letéve, mint önálló kőműves-mester működhessen. A kisasszonyt *Préda* Ilonának hívják. Gyakorlatát az építészeten egy kiváló *Beszterc*i mesternél folytatta. Az írásbeli vizsgálatokat, — melyek 8 napon át tartottak — kitűnő eredménnyel tette le. E héten lesz a szóbeli s ennek végeztével átadják *Préda* Ilonának az építő-mesteri oklevelet.”

— **Hat ember katasztrófája.** Szerencsétlenség történt vasárnap este *Mogyorós* község határában, ahol hat ember vesztette el életét. Az eset részletei ezek: A Tisza mentén lévő *Kürtös-pusztára* 40 arató munkás volt szerződötve *Mogyorósról,* akik már a repcevágás óta állandóan az uradalomban dolgoznak. Csak szombaton este mennek vissza *Mogyoróra,* hogy a vasárnapot otthon töltsék. A múlt szombaton is hazamentek a munkások, de másnap este felé már ismét utnak indultak a pusztára, hogy éjszakára kiterjenek oda. A közlekedés a község és a pusztá között a Tiszán keresztül kompon történik. Este volt már, amikor az emberek a kompozó értek s amellet nagy vihar is volt. Mindenki első akart lenni a rozoga járművön, amelybe még nappal és csendes időben is veszélyes volt annyi embert beereszteni. Most azonban senkisé hallgatott az intő szóra, befurakodtak a kompozó, mely alig haladt 40—50 lépést a parttól, elmerült. A meg-

rómült utasok kiugráltak a sülyedő járműből s azok, akik uszni tudtak, a part felé iparkodtak, a többiek pedig a kompkötélbe kapaszkodva várták a segítséget, amely jó sokára meg is érkezett ugyan, de már akkor *hatan a vízbe fulltak.* Tóth Ignác 14, Kardos Lajos 15, Tóth Maris 15, Szigony Erzsébet 15, Varga Lidi 13 és özvegy Pap Mártonné estek áldozatul a szerencsétlenségnek. Ezek a jármű elmerülésekor szintén a kompkötélbe kapaszkodtak, de a nagy tolongásban vagy lelékték őket, vagy kimerültek a kapaszkodásban. Mire a partról csónak érkezett, ez a hat ember már elmerült a víz alá. Szerencse, hogy a jármű még a part közelében merült el, ahonnan az utasok nagy része könnyen a partra uszott, mert ha a szerencsétlenség beljebb történik a munkáscsapatnak legalább fele odaveszett volna.

Mielőtt fürdőbe távozik, vagy utra megy, föltétlenül nézze meg az utikészlet kiállítását Porter Vilmos Nagy Áruházában, Aradon, a Szabadság-téren. Meg vagyunk győződve, hogy ott sok hasznos tárgyat fog találni, amelyre szüksége lehet. Kézitáskák, fabőröndök vászon áthuzattal és anélkül, Mádler féle patent koferek, nádfonatu utikosarak, toálett eszközök bőr-tokban, sátlének, kefeárak, fésűk, uszó és fürdő cikkek, szalmakalapok, sportjátékok, stb., szóval minden elgondolható cikk, amely az utazó és fürdő közönséget érdekli. Vannak azután egész könnyű nyári cipők finom valódi francia sevrő-bőrből és ugyszintén nagyobb turákra alkalmas erős készítésű és erős talpu, de mind a mellett sikkes és elegáns cipők. A nagy olcsóság és a dus választék egyaránt ajánlatossá teszik mindenkire nézve Porter Vilmos Nagy Áruházának mielőbbi meglátogatását.

Dentolin fog-crème a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisz, Aradon. T. üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Minorita palota. — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadói hivataltát érdeklő megbízásokat.

—x— Kéz és lábizzadás ellen kitűnő a *Kossuth* gyógyszerész izadási elleni *kendőse*, 1 tégely ára 1 korona. Kapható Kossuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Béni-tér 15. (Dengli ház). Gyógyszerezésnek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és társai urak droguerijájában.

Új kritikai irányok.

(Éljen Marosvásárhely.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 23.

A mielőtt az öreg Carolus estről-estre beszámol a színházban elkövetett alakításokról, fölírván a művészek egy részét a *Jók*, a másik részét a *Bosznak*, a harmadik részt pedig a *Se jók, se rosszak* oldalára: azalatt nem tud arról, hogy fölülte elhaladt az idő. A kritikának új irányai vannak, a melylyel lerugják magukról a sablonnak pantallóját, e színe megdöbbenően eredeti formában állanak a publikum elé.

Minden új irányok között a legszenzációsabb egy marosvásárhelyi lap kritikusanak bírálati rendszere. Mi illetéktelenek vagyunk arra, hogy méltasunk. Csupán két szemelvényt adunk az 6 kritikáiból, történelmi és betűszerint való hűséggel.

Ime az első:

(Makáma Feledl Boriskáról.)

„Olyan a kedvem máma, mintha volnék Dalai Láma, — szólják hát vigan a makáma. Mert tegnap becsöngött, csöppet se ödögött „Bob“ urfi, ki helyre egy legény, diszben és kecsben nem szegény. Mint a többi nem olyan operette, mikben az izlést a fene megette. (Ej, ej). Erzelgés a kis meseje, andalító a zenéje, gyönyörű a kiáltása, remek az előadása; szóval nincsen sehoh mása. Az egész színpad csupa élet, láttára a jókedv öled; zsufolt a nézőtér, alig hogy a néző fér; csongó bongó már nem lézagosan kongó zenekar, mely zendít amit akar; szóval az egész szingazdag, mint egy dusan rakott asztag, mit körülörpök egy fecskesereg s rajta vigan csicsereg. Bob urfi úgy dalol és táncol, hogy minden szívet magához láncol s aki látta, hogy mit művelt Feledl, Isten ugyse, nem feledl. Az élvezet tejtét Feledl Boriska jobban leadja, mint akármely

svájci Riska, — valósággal ennivaló — *Bob-riska*. (Szörnyűség!) Tojlettben utólérhetetlen, kecses, becses elől, hátul, — elszedültünk a dalától. Ha kell, fürge, mint az ürge, s ha kell, pacsrta, ki nótáját a szívünkbe sirta. Volt is elég „tapsi“-füles s lelkesedésünk nem volt üres. Annie volt Lévay Berta s ő se üres koperta; tele bájjal, bár leányok tulcsok hájjal. (Ne már . . .) A Nagy Vilma (kinek csak a fiatalság hijja) nem volt rossz királynő, kivált mikor rájő, hogy Pomponiusznak szeméi könybe érte usznak. A fehér galamb legendája eicsuszott hollókároga módjára. Ferenczi a bakugrásokat jól pedzi, ugy evezett a darabban Sajó, mint egy humorral megrakott hajó s megmondhatom Rákosinak, hogy ebben ő sem finak. Szóval szenzáció volt tegnap, óh mi jól az élvezettől (s ez a dolog tiszta) elájult a statiszták. Akik élvezetet várnak, nézzék meg a „Bob“-ot szombaton s vasárnap! *Manfréd*

(A primadonna iszik.)

A „Loute“ előadásáról ezen sorok láttak napvilágot:

Különösen kedves volt *Komlóssy* Ilonka, bár játékán több ömlött el az üde és keresetlen bájból, mint az életsóvargásból. Még a bizsergető nyakcsókokat is bizonyos leányos szeméremmel élvezte. *Hanem inni, azt pompásan tud. Szerkesztőségünk egyh-ngulag elhatározta, hogy egyszer leitatja.* A direktor néhány nap óta szomorkodik. Talán ma, a „Bob herceg“ előadása után kacagásra nyilik — pezsgő-öblögetője.

De jó lehet az élet a marosvásárhelyi redakciókban . . .

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A II. kerületi fillér-asztaltársaság elnöksége kéri a tagokat, hogy holnap délután négy órakor, a tagtársuk, Wagner Károly végzettségén való részvétel céljából az egyesületi helyiségben minél nagyobb számmal gyülekezzenek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A héthónapos *Üzlet*. *Mendel* Manónak férfi ruhaüzlete volt a fővárosban. Ez az üzlet azonban 1902. évi szeptember 27. én hét havi fennállás után csőd alá került. Mikora vagyombukott üzletében a leltározást megejtették, kellemetlen meglepetés érte a hitelezőket. Az 1000 korona alaptőkével megalapított üzlet passzívai 35000 koronára, aktívái pedig csak 1700 koronára rugtak. Ezen tekintélyes összegű vagyónhiány miatt bünvádi eljárás indult meg *Mendel* ellen, akiről ezen eljárás során kiderült, hogy gondatlanul vezette üzletét, könyveket rendetlenül vezette, végrehajtásokat türt, s hogy fizetéseképtelensége tudatában is csinált újabb adósságokat. Mindezekért vétkes bukás vétségéért helyezte vád alá a törvényszék. A mai, Szepessy bíró elnöklte alatti főtárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy bukásának előidéző oka a rossz üzletmenet volt. A bíróság dr. *Gruber* ügyész vád és dr. *Keszits* Antal védelme után vétségéért *Mendel* Manót 8 napi fogházra ítélte. Az ítélet ellen az összes felek felebbezték.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Új-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Uj-Arad, június 23.

A nyár hivatalosan is elérkezett, de hűvös sz les idő kíséretében két nap egymás után felhőszakadás, záporosó, jégeső, majd hűvös szél jellemezte, hogy közelg az aratás ideje? mely nem a gazda kedve szerint fog lefolyni.

A rozs állása mondható eddig legjobbnak. Buza fekszik legtöbbször, míg a gyenge tengeri még kinötheti magát s megerősödhet.

A többi kapás veteményt is sujtja szeszélyes időjárásunk.

Közepes hozatal mellett elkelt 800 méter-mássa buza és 500 méter-mássa tengeri.

Mai gabona-árak: Az áruk 50 kilogramm súlyegységét véve alapszámításnak, *korona* értékben:

- Buza I-ső minőségű 7.00.
- Buza közép 6.80—6.90.
- Tengeri 6.10—6.15.

Rosz névleges jegyzés 5.50—5.60.
Arpa névleges jegyzés 5.40—5.50.
Zab névleges jegyzés 5.20—5.40.
Az irányzat változatlan.

— Az aradi közúti vaspálya és téglyagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1903. június 1-től 15-ig. Személyszállítás 1903. június 1-től 15-ig 22758 személy, bevétel 4379 korona, 1902. június 1-től 15-ig 22723 személy, bevétel 4230 korona 20 fillér, 1903. január 1-től június 15-ig 192194 személy, bevétel 38381 korona 70 fillér, 1902. január 1-től június 15-ig 190165 személy, bevétel 37060 korona 60 fillér. Teger-szállítás 1903. június 1-től 15-ig 1558180 klg., bevétel 1977 korona 74 fillér, 1902. június 1-től 15-ig 1379990 klg., bevétel 1644 korona 16 fillér, 1903. január 1-től június 15-ig 21247690 klg., bevétel 24377 korona 68 fillér, 1902. január 1-től június 15-ig 16026380 klg., bevétel 18368 korona 87 fillér.

Budapesti árú- és értéktörzsde.

— Az Aradi Közlöny táviratú tudósítása. —

Budapest, június 23.

Déltörzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Szilárd irányzat mellett 10,000 méter-mássa került forgalomba, tartott árakon. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás esős.

Esti törzsde. Berlin % magasabb, Páris változatlan.

Zárul 18 órakor:

Buza októberre	7.44—7.45
Rosz októberre	6.27—6.28
Zab októberre	5.53—5.54
Tengeri júliusra	6.29—6.30
Tengeri augusztusra	6.33—6.34
Tengeri 1904. májusra	5.26—5.27
Répcse augusztusra	11.80—11.90

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	7.47—7.48
Rosz októberre	6.27—6.28
Zab októberre	5.52—5.53
Tengeri júliusra	6.30—6.31
Tengeri augusztusra	6.34—6.35
Tengeri 1904. májusra	5.25—5.27
Répcse augusztusra	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktörzsden.

Budapest, június 23.

Magyar aranyáradek 4%	120.50
Magyar koronájáradek 4%	90.40
Magyar arany 4% %	91.—
Magyar ezüst 4% %	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar italmegváltási kötvény	—
Szlovák-szlavon földtehermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyerevényorszajgy kölcsön	198.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	156.—

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA		
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:		
Nagyváradra reggel 5.10	Gyorsvonat reggel 8.18	Személyvonat reggel 6.05	Személysz. tv. reggel 9.10	
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat délelőtt 11.51	Személyvonat d. u. 3.32	
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat este 9.35	Gyorsvonat este 7.11	Szmv. Szolnokról este 9.—	
Erdély felé:		Erdély felől:		
Személyvonat reggel 6.35	Gyorsvonat délután 12.11	Soborslőről reggel 6.59	Gyorsvonat reggel 8.08	
Soborslőről délután 2.04	Személyvonat d. u. 4.07	Személyvonat d. e. 10.50	Radnáról délután 2.36	
Radnáról délután 6.35	Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délután 4.06	Radnáról vas. és ün. e. 8.13	
Temevár felé:		Temevár felől:		
Személyvonat reggel 6.15	Személyvonat d. e. 11.56	Vegyesvonat d. e. 10.48	Személyvonat d. u. 3.44	
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59			
Szeged felé:		Szeged felől:		
Személyvonat reggel 5.—	Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35	Vegyesvonat este 7.06	
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat este 10.33			
Brád felé:		Brád felől:		
Személyvonat reggel 6.25	Vegyesvonat d. u. 12.06	Gurahonczáról szm. r. 8.08	Vegyesvonat d. e. 11.—	
Gurahonczáról szm. du. 4.30	Személyvonat este 5.56			

Motormenetek

Arad—Szabadságtér és Battonya között.

Battonya felé reggel 8.—	Battonya felől reggel 8.02
Battonya felé d. u. 12.26	Battonya felől d. u. 12.04
Battonya felé este 7.11	Battonya felől d. u. 4.06

Étvágytalanság és emésztési zavarok

egyszerűen eltűnnek, ha állandóan Rohitsl „Templomforrás” vizet iszunk. Rögöbi hasonló bajoknál az erősebb hatású „Syrinaforrás” biztos hatása.

Nagybani raktár Magyarország részére: Hofmann József Budapest, Bathy-utca 8. 2575

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

Magyar előrendű: — június 23. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban 110—2 fillérig, öreg közep páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 120—1 fillérig, fiatal közep páronként 251—320 kilogramm sulyban 120—1 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm sulyban 120—1 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül sulyban 118—9 fillérig, közep páronként 240—260 kilogramm sulyban 116—8 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm sulyban 112—4 fillérig.

Szertelészám. június 17. napján volt készlet 46,509 darab, június 18. napján feldíjazott 663 darab, június 18. napján elszállított 769 darab, június 19. napján maradt készlet 46,403 darab. Uziel: Változatlan.

CSARNOK.

Mi van a csillagokba írva?

Irtá: Hevesiné-Sikor Margit. [4]
(Vége.)

— Maga .. maga szeretett engem? ... kérdezte dadogva, kinos erőlködéssel és úgy érezte, mintha a feneketlen örvény nyilna meg előtte és belezubbanna.

— Hát maga azt ne tudta volna? Ne olvasta volna ki forró szavaimból, lázas tekintetemből? Hisz mindenki észrevette, csak maga nem?

— Nem, nem hittem el; maga gazdag volt és szép; vagyos lányok kezére volt joga ... én szegény voltam és árva.

— De nekem a fejedvesebb volt, az egyetlen! — folytatja a férfi hűvvel; és érzem, hogy még most is veszedelmes ... oh, szinte félek magamtól, a saját leküzdött szenvedélyemtől.

Szemei lángoltak, hangja rekedt volt az elnyomott indulattól és forró kezei reszkettek, mikor az asszonyát kereste, de az elhuzta jég-hideg kezeikét és alig hallhatóan sóhajtott:

— Oh Istenem! miért is mondta ezt el nekem?! Jobb lett volna soha, soha nem tudnom semmit.

Fázésan zárkódott össze.
— Haza megyek, rosszul érzem magamat. Isten áldja meg, Zoltán!

— Elkísérem, csak nem hagyhatom éjszaka idején így egymagát hazamenni.

Az asszony erőlyesen ránta a fejét: nem a világért sem. Aztán keserű lemondással tette hozzá, szokva vagyok én az ilyesmihez.

Fehér felöltőjét magára vette és bucsuzóban még hozzá tette: — Mentsem ki Irma előtt, hogy bucsuzatlanul távozzam! és nyulánk karcu alakját elnyelte az éj sötétje.

Tárnay sokáig nézett utána, elgondolkozva, komolyan és sóhajtvá gondolta: szegény, szerencsétlen asszony.

Addig az menekült haza és otthon, a villa sötét, hideg szobájában ledobta magát a pam-lagra és megeredt könyveinek forró árja. Né-mán, hangtalanul zokogott sokáig, mintha minden könyvét elakarna sírni.

Erezte, hogy megszokadna a szíve, ha nem volnának könyei. Az egész, kárba vesztett élete föltűnt lelke előtt és siratta elveszett édenét eljátszott boldogságát, rombadült jövőjét.

Hát ő is lehetett volna igazán boldog, ha megragadja kellő időben a kínálkozó üdvöz-séget. Miért is volt olyan szerény, kishitű, hogy nem hitt a hódolatnak, melylyel körülrajongták? Ime, most megértenék egymást, de már késő ... vége ... mindennek vége ...

El kell válnunk ... el kell mennie messze hogy ne hallja a hangját, mert kísértetbe viszi, ne lássa égő tekintetét, mely megbabonázva, megfosztja józan eszétől.

Pedig ő megígérte a feleségnek, hogy legyőzi magát ... és megfogja tenni.

Almatlanul fetrengett ágyán még reggel is, mikor a férje haza érkezett. Mikor az meglátta felesége halálsápadt arcát, megkérdezte:

— Van valami baja magának? miért néz ki olyan betegnek?!

— Nagyon rosszul érzem magamat. Oh, édes Károly, tegyen meg nekem egy nagy szivességet — szól könyörögve.

— Ugyan mi az? Nem szokott maga soha semmit kérni!

De most nagyon, nagyon kérem, vigyen el innen engem minél előbb ... most mindjárt ... a reggeli vonattal ...

— Mi jut még az eszébe? Egy bolond asz-szonyi szeszélyért itt hagyjam a társaságot, mi-kor éppen legjobban érzem magamat?! (kilá-tása volt egy bájos asszonykától nyerendő lé-gyottra). Nem, világért se! Arról ne is álmodjon. Kérjen más valamit!

— Nincs semmi egyéb kívánságom — felelt ő lemondóan, végtelen szomorúsággal.

— Ha éppen olyan nagyon rajt csüng a lelke — felelt Ambrus kissé megszelidülve az asszony szelidségén — hát adok utiköltséget, aztán menjen haza egyedül — ha agyon nem unja magát a poros, unalmas kis városban.

— Nem, nem unatkozom. Köszönöm Károly ... föl is kelek és csomagolok.

— Ahogy tetszik, csak engem ne zavajon — felelt a férfi és álmosan feküdt le, magára huzva fülig a takarót.

Az asszonyka a legnagyobb csendben, láb-hegyen járt-kelt körülötte, csomagolt rendez-getett és halkán, ovatosan surrant ki az ajtón, mintha szökne saját urától.

Az éjjeli bál után az egész fürdőtelep mély-ségesen aludni látszott; de mikor Tárnayék lakása előtt elhaladt, egy hosszú, fájdalmas bu-csu pillantást vetett az ablakra, melynek le-eresztett függönyei mögött bizonyosan nyugod-tan, boldogan aludt az az emberpár, melyet nem fog látni soha többé ...

Másnap szomorú tudósítás érkezett Ambrus főszolgabirohoz, mely egy sajtáságos, megfog-hatatlan balesetről adott hírt. A hivatalos je-lentés szerint egy halavány, nyulánk, előkelő kinézésű fiatal asszony az egyik közbeeső állo-máson a gyorsvonat nyitott ajtajában állott és hirtelen a robogó vonatról leesett a sínek közé és a vasszörnyeteg izekre szakgatta. Hogy vé-letlen baleset volt, hogy az asszony talán egy szédülés közben vágódott-e le a vonatról, vagy egy „pillanatnyi elmezavar” hatása alatt önként ment-e a haláiba, azt megállapítani nem lehet, de a vizsgálat kiderítette, hogy senkit se ter-hel vétkes mulasztás és az illető hölgy saját maga az oka szörnyű halálának, mely viruló ifju korában érte utol. Az ő számára ez volt a csillagokban megírva.

Nyári színház.

Szerdán, 1903. évi június hó 24-én:

Milliók a hó alatt.

Énekes színmű 5 képmen. D. Ch. Muray regényéből irta: Bálint Dezső. Zenéjét összeállította: Barna Izsó.

SZEMÉLYEK:			
Briggs	Szabó József.	Cunningham	Győre Alajos.
Harding	Németh J.	Dawson	Juhász S.
Edith, leánya	Rózsa Lili.	Pellin	Pajor Agnes.
Tomkins	Könyves J.	Egy rikkancs	Kley Margit.
Saylor	Somlai A.	Kata	Karácsonyi.
Gay	Sarkadi A.	Dawis	Füredi J.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTÉR.*

SIMALYA KÁROLY

Arad és vidéke polgári temetésrendező vállalata.
Arad, Andrásy tér 20. Telefon: 515.

Özv. Wagner Károlyné szül. Rózsa Ilonka, a maga, valamint az alólírottak és kiter-jedt rokonsága nevében is mély fájdalom-tól megtört szívvel jelenti a felejtéhetlen jó férj, szerető gyermek, testvér, sógor, vő, nagybátya, unokatestvér, rokon és jó barát

WAGNER KÁROLY,

szobrásznak,

1903. évi június hó 23-án hajnali 4 órakor életének 44 ik s boldog házassága 12-ik évében, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezé-séhez képest történt elhunytát.

A boldogultnak földi maradványai ju-nius hó 24-én, d. u. 5 órakor fognak Csiky Gergely-utca 23. számú gyászház-ból a felső temetőben levő külön sír-helyen örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szentmise áldozat az elhunytnak lelki ádveért pedig június hó 25 én d. e. 10 órakor fog a főtisztelendő Minorita-atyák templomában (Kölcsey-utca) az egek Urának bemutatatni.

Arad, 1903. június hó 23 án.

Aldás lengjen porai felett!

Özv. Wagner Rezsőné szül. özv. Rózsa Lászlóné szül. Biehall Terézia, Feschitz Celestina, édes anyja. anyósa.

Dr. Vaikányi Rezső, neje Biehall Mária, szül. Scherfenéder Irma Kummer Vince, neje szül. és gyermekeik Rezsőke, Biehall Josefa és gyer-mek, Irmauszka és Bandika, Biehall Josefa és gyer-mek, Rózsa Mariaka és Franciska, özv. Quessel Róbertné és öcsöce, sógoróni és gyermekei, unoka testvérkéi. nagybátya, nagynénjei és unokatestvérei.

lehetővé tessék, hogy a szobák a mázolás alatt is használat-sanak, mivel a **kellően meleg és a lassu, ragadó szá-radás**, mely az olajfestéknek és az olajlakknak sajátja, **elke-rülthetik**. Emelett a használata olyan egyszerű, hogy **kiki maga végezheti a mázolás**. A palló nedves tárgyval feltörül-hető, annélkül, hogy elvásané ténylet. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fény máz, sárgásbarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olajfesték föd be a pallót s egyúttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden **fosztot, korábbi mázókat stb; van azután tiszta fény máz (színezetlen)** új pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketre s olajfestékkel már bemázolt egészen új pallókra való. Csak fényt ad, ennél fogva nem föd el a fasztrát. **Postacsomag,** körülbelül 85 négyzetcentiméter, (két kö-zépnagyságu szobára való) 5 frt 90 kr., vagy 9⁰⁰ márka. **A közvetlen megrendelések minden város-ban, ahol raktárak vannak, ide küldendők.** Minta-mázolósepek és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A borászárúknál tessék jól vigyázni a csögre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1856. évi létezé **gyártmányt** sok-felé utánozzák és hamisítják s sokkal rosszabb, s gyakran a czélnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferencz,

a valódi szobapalló-fénylakk foltalója és egyedüli gyártója,
Prága, K. Berlin.
Főraktár Aradon: Steinitzer N.-nél.

NAPIREND.

Június 24; Szerda. Róm. kath. naptár: Keresztelő Já-nos születése. — Protestáns naptár: Keresztelő János szá-rulése. — Görög-keleti naptár (június 11.); Bartal. — A nap két 3 óra 48 perckor, nyugszik 7 óra 44 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szom-baton délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepná-pokon zárva. Helyiség: Ereklye-muzeum helyisége mellett álló terem.

Időjárás. A központi meteorological-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjá-rás várható: Változóköny, hűvös, sok helyütt csapadék.

Június 24. Az aradi királyi főgymnasium érettségít-végzett növendékeinek táncmulatsága (Barosparki kioszk).

PAGLIANO-SYRUP vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár Florenz, „via Pandolfini“ (Olaszország.)

Szétküldési főraktár: Brachetti gyógyszerár Ala. (Dél-Tirol.)

798

ARADON,
Salacz Gyula-utcza 2.
Kalmár József
műszerész
ajánlja jó minőségű
kerékpárjait.

Raktáron tartok elsőrendű külső és belső gummit és minden a kerékpárhoz tartozó felszerelési tárgyakat. Olcsón és jótállás mellett végzek

kerékpár javításokat.

Villanyos csengő és telephon berendezéseket szakszerűen és jótállás mellett készítek. 806

Telephon szám 242.

DELICE Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé más nem szívhat.
legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Ladics Pál

szobafestő és mázó

Wesselényi-utcza 47. sz.

Ajánlja magát a n. é. építő vállalkozóknak, valamint a nagyközönségnek minden e szakmába vágó munkáknak a legszebb kivitelben való elkészítésére

a legolcsóbb árak mellett.

Lakásoknak főregmentessé tételét is vállalja. 283

Mikalakai tégl- és cserépgyári telepek

(azelőtt Goldis J. Kornél.)

Egyedüli tulajdonos: **Pollak József, Arad.**

T. cz.

Szíves tudomására hozom, hogy mikalakai tégltelepemen legjobb minőségű

TÉGLÁT

készítek s azt igen jutányos árban hozom forgalomba.

Kérem szükséglet esetén engem telephonon vagy levélileg ajánlattételre felhívni. 1812

Tisztelettel

Pollak József,

Telephon 255. szám.

fűszer-nagykereskedő.

Santonicum.

Egy régi híres Elixir a forró ógalju Olaszország gyógyfüveiből előállítva, mely most már némethonban is be van vezetve.

Kitűnő gyomorerősítő szer és óvszer gyomorhajok ellen, melyek az emésztési gyengeségekből származnak.

Elmulasztja az elgyengülést, a sárgaságot, fej és gyomor-fájást, hányingert, étvágytalanságot, (a mik gyomorhurutból erednek) az emésztési zavarokat, erős székrekedést, vértisztatlanságot és alhasbajokat. Azonfelül korhelykedésnél rögtön kijózanító szer. 1 palack 1 korona 30 fillér.

Kapható:

2871

Hajós Árpád, gyógyszerész urnál Arad.

Vezérképviselő: Dittmont Frigyes, Budapest.

Neubauer Manó építő vállalkozó

Arad.

Városi és megyei telefon 411. szám.

Többrendbeli megbízásom van boros pinczéknek cement- és vasbetonból való megépítésére, minek folytán bátorkodom a t. közönség b. érdeklődését ezen legújabb és teljesen bevált rendszerű borospinczékre felhívni.

Elvállalok

borpinczéket, boroshordókat

czement-betonból a legújabb rendszer szerint, drótbetétes földem-szerkezeteket czement-betonból, turbina és zsilib építéseket a legjutányosabb árban, jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett.

==== Kivánatra a helyszínére utazom. ====

Terveket és költségvetéseket díjmentesen készítek.

Kiváló tisztelettel

1861

NEUBAUER MANÓ.

Cséplőgép és járgány tulajdonosok

figyelmébe!!

Az 1893. XXVIII. törvénycikk értelmében minden **cséplőgép tulajdonos köteles** baleseteknél az első segélynyújtáshoz szükséges kötszerekkel felszerelt

Mentőszekrényt

készletben tartani.

Mínt hogy fenti rendlet be nem tartása pénzbírsággal jár, saját jól felfogott érdekében ajánlom legkitűnőbb szerekkel és jól zárható dobozzal ellátott

Mentőszekrényemet

Előírás szerint összeállítva, használati utasítással 5 frt.

Hiányos mentőszekrények jutányosan kiegészíttetnek.

Lábizzadás

Hónaljizzadás

ellen kipróbál biztos hatású szer a **Hajós-féle**

Szárit!!!

HINTÓPOR

Szagtalanit!

(Tanno-salicyl comp.)

126

Ára egy doboznak 35 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Minden tekintetben

legjobb

Czipőknek mondhatók a
Porter-czipők!

Legjobbak és legolcsóbbak!
A választék rendkívül nagy!
Sevré-Czipőkből óriási
raktár, s mint minden más
cikk, úgy a Czipők is, a
raktár tulzsufoltsága miatt,
jóval a rendes áron alól
adatok el. Vidéki rendelé-
sek, gyorsan eszközölköttek;
helyben választékok a ház-
ba küldetnek. Telefon 324.

Vegyen Porter- Czipőt!

A legjobb!

A legolcsóbb!

Keresek

egy jóforgalmu

vízimalmot

vámórlésre 2—3 kövel

haszonbérbe.

Czim a kiadóhivatalban. 1846

Telephon 364. sz.

Legolcsóbb óra, kerékpár és varrógép
javítóműhely.

Ascher Ferencz és Társa

órák és műszerészek.

ARAD, Deák Ferencz-utca 39.

(szemben a Vas-szállóval.)

Ajánlják magukat mindennemű
órák javítására 2 évi jótállás
mellett, ugymint kerékpár, var-

rógép, író- és kötőgépek, gra-
phopon, beszélő és zenélő-gépek
javítására, továbbá villany-
csengő és telephon berendezé-
sekre úgy helyben, mint vi-
dékre jutányos árban, pontos
és gyors kivitelben. Nagy rak-
tár varrógép és kerékpár fel-
szerelésekben. 538

Kalhofert János

mű-lakatos, vízvezeték-berendező és
gépjavító műhely

Aradon, Széchenyi-utca 5. sz.

Elvállal minden e szakmába
vágó munkák elkészítését, u. m.:

épületvasalások,

vízvezeték berendezéseket,

gépjavításokat, légszuszomotorok
és gazdasági gépek, valamint
varrógépek javítását.

Vidéki megrendelések lelkiismeret-
tesen, olcsón és pontosan eszkö-
zölköttek. 289

HOLLEITER FERENCZ

uri és egyenruha készítő

Arad, Boros Béni-tér 29.

Ajánlja magát a n. é. helybeli és vi-
déki közönségnek minden **uri és egyen-
ruhának** a legjobb divat és előírás sze-
rint a **legjobb anyagból** való elkészí-
tésére, **jutányos árak, pontos és
gyors kivitelben.** Ugyiszintén **javítá-
sok, átalakítások** jutányosan elfogad-
tatnak. A n. é. közönség pártfogását kérem
185 illő tisztelettel

Holleiter Ferencz.

Zálogcédulákat,

őrt aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat **készpénz fizetés** mel-
lett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legol-
csóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 703

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

MÁLY ALBERT

kalapos mester

Aradon, Boros Béni-tér 8. szám.

Elfogad férfi és női posztó és szalma-
kalap-festést, tisztítást és átalakításokat,
a legújabb divat szerint. 152

Czylinder vasalásokat,

átalakításokat jutányos ár mellett teljesít

Vidéki megrendelések is elfogadtatnak.

Arad legrégebb kerékpár és varrógép
javítóműhelye és raktára, Szabad-
ság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.
Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezere, továbbá

zajtalan járasu Singer varrógépek
32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanycsengő

és

telefon-berendezést
szakszerűen és jótállás mellett vál-
lalok. — Nagy raktár kerékpár és
varrógép alkatrészekben.

A Toilett Kérdés.

Hölgyek, kik nyaralni mennek,

Hölgyek, kik fürdőbe mennek,

Hölgyek, kik utaznak,

szükségleteit a legújabb mintákban a legjobban és legolcsóbban
fedezik

Reiner S. Sándor áruházában

Arad, Hunyadi-utca 2. szám.